

Narodni List

Glasiilo narodne stranke za Štajersko.

Izhaja vsak petek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja i. t. d.) je pošiljati na naslov: «Narodni List» v Celju. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste.

Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za enkrat, dvakrat, ozir. trikrat, za večkrat znatno znižane cene. Plačevati je pristojbine za oglase po pošti na naslov: «Narodni List» v Celju. — Osebna obvestila je dobiti pri V. Spindlerju v Celju, Graben 5.

Jasna beseda našim čitateljem.

Nov slovenski časopis pošiljamo danes v svet in mislimo, da je ob ti priliki potrebna jasna beseda našim prijateljem in neprijateljem.

Zakaj se je sklenilo na Štajerskem ustanoviti narodno stranko in zakaj izdajamo nov časopis, ko jih imamo vendar že mnogo? Nekateri nas dolžijo, da smo začeli «Narodni List» in narodno stranko, ker hočemo slogo štajerskih Slovencev razdreti in bratomoren boj zoper lastne rojake voditi, drugi nas sumničijo, da hočemo sveto vero zatreti in duhovnike napadati, tretji spet pravijo, da hočemo naše zaslužne narodne voditelje izpodrinuti in še marsikaj hudega. Z eno besedo, če bi bilo vse res, kar se o nas govori in piše, bili bi mi strašansko nevarni in brezbožni ljudje, tako da sam Bog pomagaj. Še kuga, lakota in vojska in kobilice bi ne bile taka nesreča za Slovence kakor smo mi. Poglejmo si torej v obraz, da se spoznamo in morebiti stvar vendar ne bode tako strašno huda.

Mi torej svoje rojstvo opravičujemo in pravimo, da je vzrok našega nastopa v prvi vrsti to, da je slovenska politika na Štajerskem zašla v zadnjih letih na žalostna pota. Naše slovensko časopisje, zlasti ono, ki prihaja k nam iz središča Slovenije, je v velikem delu zgrešilo svoj namen. Udarja z vso silo in strastjo po rojakih, nasproti vladi in Nemcem pa nima niti približno enakega poguma in odločnosti. Ta čas nas pa vlada po navodilu Nemcev povsod izpodjeda. V zadnjem času so pri nas možje s poštenimi nameni bili od lastnega slovenskega časopisja razkričani kot največji brezbožneži, vse zaradi tega, ker so si upali nastopiti proti volji maloštevilnih vsemogočnežev in so hoteli tudi kaj govoriti. Nekateri časopisi, med njimi ljubljanski «Slovenec», so začeli kar na debelo stikati samo za škandali in so postali že nekeke škandalne kronike. Nikdo si ni več v svesti, da ne bode obkraden na svoji časti ali pa oškodovan kot obrtnik na svojem kruhu, če si bode upal brez dovoljenja različnih političnih vsemogočnežev za svoj rod po svojem prepričanju delovati. V tem položaju se je mnogo delaželjnih ljudi sploh odtegnilo vsakemu javnemu delovanju, drugi so pa iz ljubezni do miru popolnoma zadremali. To pa gotovo ni v korist naroda, ki je še v marsikaterem oziru zaostal in ki kopni po živahnejšem življenju in po gorkoti, ker ga je v splošnem mrtvilu začel že prevzemati mraz. «Narodni List» bode torej imel deloma obrambno nalogo. V drugi vrsti pa hočemo vpreči v delo za narod moči, ki so doslej bile deloma s silo v stran potiskane, deloma pa one, za katere se naše dosedajno politično vodstvo iz nemarnosti ali nevednosti ni hotelo brigati. Buditi hočemo speče moči in klicati jih k premišljenemu delu za lastni in družabni napredek v gospodarstvu in izomiki. Seveda tudi mi ne bomo zakrivali napak, naj se godijo kjerkoli, ampak jih bomo ostro grajali, pa le v toliko, v kolikor ima to smisel za narodni napredek. Razložek nasproti nekaterim našim

dosedajnim časopisom bode pri nas ta, da se ne bomo dali voditi od zavisti in ošabnosti, naše geslo bode ljubezen do slovenskega naroda in pametnega napredka.

Toda srdito se nas opozarja, da je naše dosedajno narodno vodstvo vendar tudi enak cilj zasledovalo, naj torej slogo vzdržimo in delamo z združenimi močmi. Naše očitane, da pogrešamo požrtvovalnih narodnih boriteljev, se zavrača kot krivično, češ, kaj so pa bili Raič, Slomšek in nekdanji dr. Sernčevi koncipijenti? Kako plitev izgovor! Če bi danes prišla rajna Raič in Slomšek iz večnosti nazaj na Štajersko, bi v sveti jezi zgrabila za bič in bi še huje nego mi bičala našo narodno zaspanost. In složno delo?! Po smrti viteza Berkse je celjsko politično društvo «Naprej» povabilo vodstva vseh političnih društev celjskega volilnega okrožja na posvetovanje, kako bi se dogovorilo složno postopanje zavoljo izvolitve novega poslanca. In kako složno delo je bil uspeh! Nekatera društva se še oglasila niso, druga so vsako skupnost ošabno odklonila.

In vendar nimamo nikake organizacije na Štajerskem, postopamo, kakor če se stara suknja krpa. Eno luknjo zašijemo, pa se že druga pokaže. Enotnega postopanja nikjer! Na javnem shodu v Celju se je letos ob Veliki noči sklenilo ustanoviti narodni svet za Spodnje Štajersko in se je tudi izvolil pripravljalni odbor. Toda kaj so rekli k temu mogočni gospodje štajerske dr. Šušteršičeve stranke? Izjavili so v «Slovencu», da z nami, ki nas obenem nazivajo za liberalce, nimajo nič opraviti, tudi v narodnih zadevah ne. In vsled tega vsa zadeva še do danes mirno spi, kajti kjer «Slovenec» ne da blagoslova, tam si naši nesrečni voditelji ne upajo nič ukreniti. Nemci so si pa v istem času prav složno in mirno osnovali svoj nemški narodni svet za ponemčenje Spodnje Štajerske. Ne samo to, z vso resnostjo razpravljajo celo o ustanovitvi «štajerčevske» stranke, da organizirajo Slovence v boj zoper lastne rojake. In naši dosedajni oficijelni politiki pri vsem tem ne pridejo do pametnejšega sklepa, nego nam slogo pridigati. Da, imajo celo pogum naznanjati, da bodo se zoper nas organizirali, zoper napredek torej! Tu je potrebna jasna beseda! Zmiraj smo pripravljani pridružiti se jim pri skupnem delu, zavračamo pa povabilo k skupnemu spanju. K takemu mutastemu grehu se ne bomo dali zapeljati. Začeti moramo hišo v marsikaterem oziru po nekoliko drugačnem načrtu od tal iznova zidati. Treba na vsak način tesne združitev onih, ki se razumejo med seboj in so pripravljani požrtvovalno sodelovati za narodno organizacijo štajerskih Slovencev, ker organizacije doslej sploh ni. Nekateri so sicer tega mnenja, da se moramo izveličati na podlagi razširjenja dr. Šušteršičeve stranke iz Kranjskega na Štajersko. Toda mi smo drugega mnenja. Prijatelji smo slovenske skupnosti, vendar so pa narodne in družabne in gospodarske razmere na Štajerskem precej drugačne nego na Kranjskem in so torej tudi potrebe drugačne. Zaupajmo torej glede narodne organizacije v prvi vrsti sami in zasnujmo svoje delo-

vanje za zdaj v ožjem obsegu in se omejimo na štajersko deželo. Če nam naši kranjski rojaki hočejo pomagati, bodo z veseljem pozdravljeni, toda za oboje je sedaj boljše, da z razmerami računimo in rajši v skromnejših mejah z delom začnemo.

Kocke so torej padle! Mogočno je zašumelo po Spodnjem Štajerskem. Začetek narodne organizacije je storjen in stvar je danes taka, da se od začrtane poti za nobeno ceno več ne umaknemo, ker svoj narod bolj ljubimo nego se nazadnjakov bojimo. Kvišku srca, slovenski kmetje in delavci, kličemo vas k novemu življenju! Ne bomo danes obširno razkladali svojega načrta; bolje je delati, nego programe pisati. Samo toliko vam že naprej povemo, da vam ne bomo obljubovali zlatih gradov, ampak napeljavali vas bomo k temu, kako si morete sami pomagati. Ne bomo ustvarjali nasprotstva med vami in trgovci in obrtniki, kakor se je večkrat brez potrebe godilo, s čemur vam pa ni bilo nič pomagano. Ne bomo vas odvrčali od šole in učiteljstva, ker bi to bila vaša poguba. Tudi vas ne bomo slepili s praznimi besedami, da le od vas kmetov vse živi, trgovec, obrtnik in uradnik, ampak mi pravimo, da je vsak delavec plačila vreden.

Naš prvi poziv na slovenske Štajerce bi bil pomankljiv in nepopoln, ako bi se ne izrekli o enem izmed najpomembnejših pojavov v štajerski javnosti izza zadnjih let o «štajerčevski» struji ali, če je ta beseda prava, stranki. In osodepolno besedo moramo tu izreči, da dosedajno vodstvo (oziroma ne-vodstvo) štajerskih Slovencev zadene v prvi vrsti krivda, da so tisoči in tisoči slovenskih kmetov po navodilu od Nemcev izdajane časopisa «Štajerca» že napol zapustili slovenski tabor. Z žalostjo bode moral pisatelj zgodovine povdariti, da so si v začetku prosvitljenega 20. stoletja nasprotniki Slovencev na Spodnjem Štajerskem iz slovenskih kmetov znali ustvariti močno stranko, mi slovenski politiki pa tega nismo zmogli, in da so si možje, kakor Ornig in Bračko znali pridobiti naklonjenost slovenskih kmetov, katerih si navdušeni slovenski voditelji niso znali pridobiti. Osodepolna zmeta je bila, ko se je mislilo, da bode zabavljanje čez brezverske nemškutarje okoli «Štajerca» to strujo uničilo. Prilagodili bi se bili rajši razmeram, kakor so se Ornig in Bračko, in si izkusili pridobiti s primernim časopisjem in s primernimi žrtvami srca onih kmetov, ki se po dosedajnem načinu političnega dela pač ne bodo dali več pridobiti za slovensko stvar. Kot narodnjaki moramo izraziti svoje prepričanje, da bi bila, ako «Štajerčevce» od sebe pahnemo, to za nas ravno taka, če ne gorostasnejša napaka, nego dejstvo, da smo pahnili 120.000 koroških Slovencev v nemško žrelo pri volilni reformi. Izjavljamo torej, da nikakor nečemo od sebe pahati mož, ki se zdaj priznavajo k struji «Štajerca», ampak da jih vabimo k čitanju našega časopisa, v katerem bomo skrbeli vsestransko za pouk v gospodarskih rečeh. Ne bomo tudi nikogar odvrčali, da bi se ne smel učiti nemškega jezika, ako se mu zdi potrebno. Češki Nemci ravno sedaj razširjajo klic: «Nemci, učite se češki!» Torej samoobsebi ne

Somišljeniki! „Narodni List“ naj roma od soseda do soseda!

bode tudi Slovincem škodovalo, če se nemški učijo, ako pri tem ne pozabijo spoštovati v prvi vrsti svoj slovenski jezik in rod. Z več strani se je izreklo mnenje, da moramo v tem oziru štajerski Slovenci nekaj ukreniti in bode treba torej v ti zadevi treznega pomisleka. Seveda bode treba v prvi vrsti paziti, da vsled nemščine ne bode trpelo napredovanje otrok v potrebnih šolskih predmetih. Sklicati bode treba torej posvetovanje narodnih mož in zlasti prizadetih učiteljev, da se najde pametna rešitev v tem vprašanju.

Ali bomo mi res sovražniki svete vere, kakor nas «Slov. Gospodar» in «Slovenec» sumničita? Slovenski kmetje, poslušajte v tem oziru naše pojasnilo! Izdajatelji teh dveh časopisov prav dobro vedo, da oni niso niti za las boljši kristjani nego smo mi, ki se priznavamo k narodni stranki in ki izdajemo «Narodni List». V resnici je stvar druga. Ti gospodje mislijo: «Naslikajmo te nebodijih treba za sovražnike vere, kmetje nam bodo verjeli in mi bomo imeli priliko za »boj« in bomo imeli vsaj kaj pisati, kajti drugega tako mnogo ne razumemo, nego čez liberalce in sovražnike svete cerkve in duhovnikov zmerjati». V resnici se gre tem gospodom samo za gospodstvo in komando. Ko bi le ti ljudje hoteli pomisliti, koliko škodujejo s takim postopanjem ravno veri. Pa motijo se, če mislijo, da bomo mi kar popadali v omedlevico, če nas proglasijo za brezverce. Mi gremo svojo pot mirno naprej, ker imamo čisto vest in najboljše namene.

Celovski «Mir», ki sicer o našem nastopu prav dostojno piše, očita nam, da ne častimo dovolj duhovnikov. Mar smo mi zato svojo organizacijo začeli, da bomo koga častili? Našemu narodu je marsičesa bolj potreba, nego češenja katerihkoli oseb. Tudi to nam nekateri za zlo vzamejo, da nismo vzeli nobenega duhovnika v osnovni odbor. Toda saj je bil naš ustanovni shod tudi njim pristopen, zakaj pa nobeden ni prišel, da bi se prepričal o naših namenih? Naši organizaciji je vsakdo dobro došel, kdor hoče pomagati pri ozdravljenju naših žalostnih narodnih razmer, za suknjo pa seveda nobenega ne bomo k sebi vlekli. To bodi enkrat za vselej povedano!

In pravi se tudi, da bomo duhovščino napadali. Toda kdo izmed nas je to kdaj rekel? Ali smo mi že kateremu duhovniku eno žalbesedo rekli? In vendar so se njih časopisi zaleteli v nas kakor sršeni in žalibog celo s pomočjo neresnice, kakor dokažemo na drugem mestu. Ali nas torej nameravajo z bičem spokoriti in napraviti za svoje prijatelje in zaveznike?

V tem položaju pa vendar hočemo mirno odgovoriti na vprašanje, kako bomo postopali nasproti duhovnikom in škofu. Mi pravimo, da bodo o tem vprašanju imeli odločiti naši gospodje duhovniki sami. V njihove roke polagamo odločitev, ali bode naša stranka in naš list nastopal proti njim ali ne, kajti njih nastop nasproti nam bomo mi smatrali za odgovor. Kar se nas tiče, izrečemo jasno in odločno, da bomo stvarno in dostojno, če tudi obenem ostro grajali vse, kar je po našem prepričanju našemu narodu v škodo in se pri tem ne bomo dali prav nič motiti s tem, ali je oni, ki s kakim početjem narodu in napredku škoduje, odvetnik ali duhovnik, kmet ali učitelj, delavec ali sam knezoškof. Kar pa ravno tako slovesno povdarjamo, je naš namen, da nikomur nočemo krivice delati. Kritiki (sodbi) o nasprotnem časopisju se seveda ne bomo odrekli, akoravno povdarjamo, da nam obstoj drugih časopisov ni prav nič na poti in nas bode zmiraj le veselilo, če se dosežejo uspehi za narod, naj jih doseže naš privrženec ali naš nasprotnik. Ako nas nekaterniki kljub našim poštenim namenom v «Slovincu» in drugod brez potrebe hočejo že zdaj proglasiti za brezverce, svarimo jih pravočasno in prav resno, naj ne slikajo hudiča na steno brez potrebe, sicer bodo sami krivi, če res pride. Vsled nerodnega nastopa «Slovenca» in njemu sorodnih listov, se je nabralo že mnogo nevarne elektrike tudi po Spodnjem Štajerskem in moramo reči, da je sklep organizacije naše struje in izdajanja našega časopisa v veliki meri sad brezobzirnega postopanja naših nasprotnikov zoper nas. Naš trden namen in naš vzor je,

kakor rečeno, vpreči vse razpoložljive moči v službo naroda in napredka v gospodarstvu in prostveti, svarimo pa pred izzivanjem, ki bi utegnilo brez naše krivde celemu gibanju dati kako drugo smer. Z zadoščenjem moramo priznati, da je v veliki meri zasluga mariborskega knezoškofa, da se na Štajerskem še ni vnel ostudni strankarski boj v toliki meri kakor na Kranjskem, ki je povzročal toliko sovraštva in gorja in je verskemu in npravnemu čutu ljudstva le škodoval ter upamo, da merodajnih krogov nič ne bode mikalo pripustiti, da bi se tudi na Štajerskem razmere enako poostrile. Mariborski kapitelj, ki nasproti vseskozi liberalni nemški stranki razvija naravnost čudovito prijenljivost in uslužnost, naj se ne da prevarati od prenapetih elementov, ki nas napadajo, kajti kdor bi našo moč podcenjal, bi se vendar utegnil v svojo škodo kmalu o nasprotnem dejstvu prepričati. Mirno to izrečemo brez bahanja in ne, kakor če bi hoteli biti neuljudni, na drugi strani pa tudi brez vsake bojazni.

Izraziti se moramo seveda tudi o našem bodočem postopanju nasproti struji, če je to prava beseda, ki ima svoje poglavarje, n. pr. pri celjski «Posojilnici», pri «Domovini» i. t. d. O tem oziru se izražajo vprašanja, zakaj sploh nastopamo ločeno od teh gospodov, ki so vendar znani kot narodnjaki in so kot taki že dolgo na glasu. Z ene strani se tudi z veliko skrbjo izraža bojazen za javni blagor, da bode nesložnost v tem oziru slovensko stvar oškodovala in da bomo povzročili bratomorni boj. Nasproti vsem tem pomislekom izražamo svoje globoko prepričanje, da je naš nastop kljub imenovanim pomislekom vendar nujna narodna potreba, ki pa ni nastala v najzadnjem času, ampak se občuti mnogostransko že več let. Bratomornega boja mi ne bomo vodili in naši tozadevni bratje niso tako rahle narave, da bi se dali kar od nas umoriti. Akoravno zasluge enega ali drugega izmed tu mišljenih gospodov cenimo, vendar smo si svesti, da ni pripuščenno, da bi se, kdor je kaj storil, redil tudi sedaj, ko nič dobrega ne stori, od masla svoje nekdanje slavne preteklosti. Sploh pa hvaležnost tu ne pride v poštev, ker pri svojem trudopolnem narodnem delu skoro nobeden izmed tu mišljenih gospodov ni siromak ostal. Pravega požrtvovalnega narodnega dela žalibog pri njih ne moremo opaziti. Ti gospodje so tudi pozabili iti s časom naprej in mislijo, da še danes zadostuje za šaržo naprednjaka ali osivelega prvoboritelja, če se plača udnina za čitalnico ali če se gre vsake kvatre v Narodni dom ali k gledališki predstavi. Narod, vedi, da v teh razmerah nimaš pričakovati boljše bodočnosti. Nikakor nočemo biti neskromni in zatrjevati, da smo mi sposobni storiti vse to mnogo boljše, toda to za nas ni vzrok, da bi molčali, kakor se od nas zahteva. Čutimo kot narodnjaki dolžnost pravočasno in ne prestando klicati štajerskim Slovincem, da tako ne sme naprej iti in da se ne sme zaupati. Ne pričakujmo, da bode nekega dne prišel, kljub naši zaspianosti, kak Mesias in da bode naš narod kar kratkoma obdaril z vsem potrebnim, četudi si tega ne zaslužimo. Ne bomo se torej prav nič dali ovirati v pravičnem, četudi ostrem, presojevanju naših narodnih razmer, nič nas ne ustraši, če bodo potem tudi Nemci izvedeli za naše napeke, kajti vara se, kdor misli, da jim itak niso že doslej netaučneje znane nego marsikateremu Slovincu. Prav dobro poznamo nekatere naše narodne »brate«, da jih treba prej pošteno v rebra podregati, predno se odločijo kaj storiti. Vemo tudi, da se konečno vendar nekoliko zgamejo, ako jim voda že v grlo teče in če z našim časopisom vsaj to dosežemo, nam je slovenski narod hvalo dolžan. To je naše stališče. Če se bode pa z našo zaslugo ali tudi brez nje doseglo, da se bode slovensko narodno gibanje obrnilo spet na zdrava pota, če bosta «Domovina» in «Slovenski Gospodar» iz strahu, da jim vajeti iz rok izderemo, spet kakor nekdanj postala prava narodno-navdušena lista, ki bodeta imela zaznamovati korak za korakom zmago in uspeh svojih privrženec, v narodnih zadevah kakor nekdanj, z eno besedo, če nas ne bode več treba, tedaj se bomo brez obotavljanja umaknili. Zdj žalibog ne moremo imeti nikakega zaupanja, zdj smo prepričani o potrebi pota naše zavožene narodne politike strogo zasle-

dovati in soditi ter grajati, da se naš žalostni položaj vsaj spozna, kajti spoznanje je pri grešniku prvi korak k poboljšanju.

Narodna stranka za Štajersko.

Ne politično pustolovstvo nekaterih mladih vročekrvnežev, ampak splošno nezadovolstvo z vladajočimi političnimi razmerami na slovenskem Štajerskem, srd nad politično neplodovitostjo in duševno negibčnostjo drugih odločujočih oseb: to so globoki razlogi, ki so morali vesti do preobrata ter so ustvarili našo novo politično strujo: narodno stranko za Štajersko. Pojdite med slovensko štajersko ljudstvo in prašajte ga: ali se pač strinja s tem, kako se je vodila naša politika v zadnjih desetletjih, v časih, ko smo sicer v gospodarskem oziru na eni strani nekoliko napredovali, na drugi strani pa zopet izgubili postojanko za postojanko. In tudi tisti gospodarski napredek, kar ga imamo zaznamovati, je le navidezen, ker smo morali na drugi strani z žalostjo opazovati, kako se ne more dvigniti naša trgovina, naša obrt, ko smo morali opazovati, kako služijo v mnogih ozirih naše gospodarske postojanke (posojilnice i. t. d.) nekaternikom za sredstvo gospodarstvaželjnosti, za sredstvo najneustrpnjšega in najnižjega terorizma ali strahovlade, kakor je mogoče le v razmerah, če se v imenu »sloge« ne sme reči nobena odkrita in jasna beseda. Imamo ljudi, ki smatrajo gospodarske zavode, ki bi naj bili narodu orožje v gospodarskem boju proti tujemu kapitalu, takorekoč za svojo lastnino in če je slučajno ta ali oni imel v zavodu naloženega mnogo svojega denarja, se je moralo zgoditi vse na njegovo povelje, četudi je bilo narodu v škodo. Kakor v tem oziru, tako je v političnih dejanjih odločevala beseda, o kateri se je zadnje čase večkrat z ogorčenjem razpravljalo, odločevala je komanda posameznih oseb. Spomnimo se volitev v peti kuriji, spomnimo se volitev za deželni vbor v brežiskem glavarstvu! A kdor sliši in vidi, je že takrat opazoval nekaj, kar je bilo značilno za mišljenje med narodom: veliki del naroda je čutil ogorčenje nad ostudno nenarodno, protiljudsko politiko, ogorčenje proti vedni komandi! In glejte, nad petsto glasov je dobil kandidat, ki ga je hotelo ljudstvo, nekaj nad osemsto glasov pa kandidat, ki ga je postavila »komanda« od zgoraj. In to pri razmerah, da oni, ki se niso hoteli ukloniti strahovladi, niso imeli na razpolago nikakega časopisa, med tem ko so nasprotniki razpolagali s časopisjem in drugimi agitacijskimi sredstvi. Kako se je kazala zadnji čas pri raznih volitvah ljudska volja, kaže dejstvo, ki ga lahko vsak čas dokažemo, da je hodil nasprotni agitator od hiše do hiše ter da je zapisoval na volilne listke ime njemu ljubega kandidata, dasi ne more nihče niti najmanj trditi, da bi ne bil neodvisni kandidat — vzmimo slučaj g. P. Kuneja — ravno tako dober in morda boljši narodni mož, kakor pa njegov nasprotnik. S prižnice se je z večnim pogubljenjem grozilo onim, ki bi ne volili po komandi, dasi je znano nam vsem, da je Kunej istotako dober katoličan in da v svojem programu niti z eno besedo ni napadel vere in je torej jasno, da se je šlo preklinjalcem edino za to, da bi imeli svojega priporočenca kot poslanca ter se v ta namen ni opustilo nobeno še tako obsojanja vredno sredstvo. Žene posameznih kmetov se je vabilo po večernicah v župnišče ter se jim je naročalo, da morajo na vsak način spreobrniti svoje može. Tako se je v javnem življenju in celo v družini sejalo sovraštvo od onih, ki imajo biti oznanjevalci miru in sprave.

Takšne razmere — in Slovenci, enakih dejstev bi lahko našli na stotine in stotine! — takšne razmere morajo voditi odpor, če naposled naštejemo še to, da je ljudstvo videlo, kako smo dobivali od vlade in od Nemcev klobuto za klobuto, kako smo prizadete činitelje ob vsaki priliki pozvali naj store odločne korake, kako so baš ti strahopetno dostikrat popadali v prah pred vlado in nemčurskimi mogočneži; če se naposled spomnimo usodepolnih besed na zadnjem zaupnem shodu v Mariboru, ko se je šlo za volilno reformo

in ko se je slovenski poslanec izrazil dobesedno: «vladi se ne smemo zameriti!»

In tako se je dne 30. septembra vršilo v teh znamenjih ustanovno zborovanje stranke, ki hoče zastopati načela, kakor so jih podali nekateri možje v knjižici «Štajerski Slovenci, kaj hočemo?» Zastopani so bili na zborovanju vsi stanovni, osobito smo z veseljem opazili lepo število zavednih kmetov. Zborovanje je trajalo štiri ure v mali dvorani Narodnega doma v Celju in je bil razgovor resen in stvaren, da si celo naš najhujši nasprotnik, ljubljanski »Slovenec«, ni vedel drugače pomagati, nego da je skušal smešiti zborovanje in njega povzročitelje.

Zborovanju je predsedoval g. dr. Rih. Karba, zdravnik na Vranskem, podpredsednik je bil upokojeni nadučitelj g. Rad. Škoflek, zapisnikar učitelj g. Čulek. Razgovora o posameznih točkah dnevnega reda so se udeleževali g. dr. Kukovec, dr. Janko Sernek, dr. Rih. Karba, Vekoslav Spindler prof. Hrzič iz Zagreba, prof. Jošt in drugi. Po dolgem posvetovanju se je v glavnem sklenilo sledeče: Ustanovi se tekom časa napredna slovenska stranka za Štajersko, katera se naj imenuje «narodna stranka za Štajersko.» Osnovni odbor, v kateri se namesto izstopivših članov volijo gg. dr. Vekoslav Kukovec, dr. Janko Sernek in dr. Rihard Karba, ima nalogo, izvršiti vsa potrebna predela do prvega občnega zbora na katerem se ima konečno določiti organizacijski načrt ter voliti vodstvo stranke. V bistvu se sprejme strankin program, kakor je podan v knjižici «Štajerski Slovenci, kaj hočemo?», ki je šla že v več tisoč izvodih med ljudstvo. V bistvu se sprejme tudi načrt organizacijskih pravil, kakor ga je izdal osnovni odbor ter se mu naroči, naj izvrši potrebne popravke. Konečno se sklene ustanoviti takoj strankino glasilo, ki naj izhaja začasno kot tednik in se imenuje «Narodni List».

Tako je torej stopila v življenje narodna stranka za Štajersko, ki hoče biti najodločnejši boj za politične pravice slovenskega naroda nasproti vladi in Nemcem, boj za gospodarski in kulturni (prosvetni) napredek slovenskega ljudstva, boj za načela, prave ljudske politike ter boj za napredna načela za napredno misel. Do sem in ne dalje! To je klic ljudstva! Ne onim zapeljivcem med našim ljudstvom, ki so se v svoji nevednosti dali uspavati od sladkih besed nasprotnikov, ne velja njim naš boj, ampak onim činiteljem, ki stoje za vsemi nečutenimi in nešteti krivicami nad našim narodom: vladi in Nemcem. A brezobzirno hočemo nastopiti tudi proti gospodstvalnosti nekaterih stanov nad celim narodom. Nasprotniki so že udarili na nas z bati. Izjavljamo, da bomo odgovarjali na vse napade samo, kadar se bo šlo za našo osebno čast, ker ne prihajamo, da bi se prepirali, ampak da bi delali.

Slovenci zelene Štajerske, združimo se v krepak odbor proti vsem izkoriščevalcem in škodljivcem našega naroda in najsibodo tudi v naših vrstah, združimo se v boj zoper vsako zlorabo gospodarske sile ter dostojanstva posameznikov v gospodovalne namene, bodimo odkriti, iskreni prijatelji slovenskega ljudstva! Naj padejo vsi obziri, naj vlada navdušenje v naših mladih vrstah, vsakdo izmed nas naj skuša pridobiti novih somišljenikov, in — tega smo uverjeni — naše politično življenje bo kazalo v doglednem času drugačno lice!

Česa je treba našim obrtnikom?

Da se položaj teh trpinov nekoliko izboljša, jim je treba poleg mnogih drugih sredstev v prvi vrsti pouka, poučnih shodov, da se jih tako nekoliko seznanijo z najvažnejšimi postavami o obrtnem redu, o zavarovanju delavcev proti boleznim in nezgodam i. t. d. Mar ni hudo, če sicer pošteno misleči obrtnik, voljan tudi spolnjevati postavbe, pride v navzkrižje z raznimi oblastnjami? Naj navedem izmed sto in sto slučajev tukaj enega:

Neki lesni trgovec je kupil del lesa od premožnega posestnika, ter je dotični les tudi takoj prodal svojemu odjemalcu. Delo se je takoj pri-

čelo, ne da bi bil prosil trgovec pri politični oblasti dovoljenja, da sme omenjeni les posekati. Nastavil je 5 delavcev, ki so pričeli z delom; ko so delali 3 dni, pride orožništvo in ustavi trgovcu nadaljnje delo za toliko časa, da si izposluje dovoljenje za sekanje. Da je to dobil, je trajalo 8 tednov. A v onih 3 dneh dogodila se mu je nesreča. Zadnji, to je tretji dan je neko deblo zmečkalo nogo enemu delavcu; revež obrtnik v svoji nevednosti ni bil naznanil delavcev v kako v §. 11. našeto bolniško blagajno, pa tudi nezgodni zavarovalnici svoje obrti ni prijavil. Delavca so morali odpeljati v bolnišnico. In sedaj se je pričela nova smola: okrajna bolniška blagajna dobi nalog, da ima za tega delavca plačati bolnišnične stroške v okroglem znesku 60 kron. Blagajna mora te stroške brez vsakega ugovora plačati, ker je postavno vsak delavec, ki ni oglašen kje drugod, itak član okrajne bolniške blagajne, če le v njenem okolišju izvršuje kako obrt in je vseeno, ali je proglašen, ali ne. Zdaj se pač poišče zloglasni § 32. postavbe, z dne 25. marca 1888, ter zakon št. 33. Tam je rečeno: «Kdor svojih delavcev pravočasno, to je v teku treh dni ne naznani pri kaki bolniški blagajni, je dolžan povrniti vse narasle stroške za podporo takega delavca». Naravno je, da je okrajna bolniška blagajna naložila temu obrtniku, da ima v teku treh dni plačati pri blagajni narasle stroške za ponesrečenega delavca v znesku po 60 kron. Naslednji uradni dan glavarstva je bil zopet usodepolen za imenovanega obrtnika, kajti za njegovo navednost, za nepoznanje postav mu prisodijo 20 kron globe po §. 66 iste postavbe, ker je opustil prijaviti delavce v kako bol. blagajno. Domu grede pravi trgovec: «No sedaj imam za 80 kron več pameti». A žalibog še ni bilo res. Prišlo je tako daleč, da so morali ponesrečenemu delavcu odrezati nogo, in da je ostal za celo življenje hrom. Sedaj je pa tudi nezgodna zavarovalnica imela dolžnost, revežu dati rento za celo življenje. Zavod uvede poizvedbe in skoraj bi bilo prišlo do tega, da bi tudi zavod zahteval povrnitev rente. A k sreči se je stvar obrnila v dobro obrtniku, in zadela ga je samo kazen po 200 K. Zdaj bi bil revež rešen najhujšega, ko bi ne bi imel sitnosti z svojim kupcem, kateremu je les naprej prodal. Tudi ta ga je tožil za odškodnino, ker mu lesa ni izročil o pravem času. Pri obravnavi sta se pač poravnalo za 100 kron odškodnine. Vsa trgovčeva škoda, izvirajoča iz nevednosti, je znašala s tem, da je on sam priskrbel delavcu prvo zdravniško pomoč in prepeljavo v bolnišnico, kar je stalo tudi 50 K, občutno svoto 430 K., katere bi se bil lepo prihranil, ako bi bil več postav. Še zadnji dan, to je tretji dan, ko se je nesreča dogodila, bi bil lahko šel k okrajni bolniški blagajni ter tam omenjenih 5 delavcev oglasil ter obenem tudi odjavil; plačal bi bil zato okroglo 53 vin. in rešen bi bil vseh potov in plačil. Ravno tako bi bil lahko naznanil na občini, da bi sporočila o njegovem podjetju nezgodni zavarovalnici.

Prijavljen nam je še drug podoben slučaj: V nekem spodnještajerskem mestu se je naselil slovenski slikar. Imel je delavca, ki ga pa ni prijavil zavarovalnici za nezgode. Nekoč je delavec pri delu zdrsnil z lestve in se pohabil. Mojster bi bil moral zavarovalnici, ki je bila dolžna plačevati ponesrečenemu delavcu rento, to v mesečnih plačilih vračevati. Ker bi tako ne bil mogel s svojo obrtjo izhajati, jo je raje odkuril v Nemčijo.

To sta dva slučaja izmed sto in sto podobnih ki nastanejo vsled nevednosti obrtnikov. Zato mora uvideti vsakdo, da treba pouka tem slojem, ker le potem bodo zmožni tudi politično delovati. Ena prvih potreb je, da se obrtniku posameznih krajev sami večkrat snidejo in pretresujejo različne postavbe, ker bodo tako prišli na marsikak nedostatek, ki je pri marsikaterem obrtniku še danes kriv, da ne napreduje. Medsebojni pouk je prvi — a tudi naši izobraženi krogi, ki imajo v to priliko, morajo se začeti bolj brigati za napredek slovenskih obrtnikov, s tem, da jim na sestankih skušajo razlagati postavbe.

Zboljšujmo našo govedorejo s čistokrvnimi biki - plemenjaki.

Naše deželske, ali tudi pokrajinske živine imenovane, ne moremo povzdigniti samo z dobrim krmljenjem in pravilnim oskrbovanjem na isto stopinjo popolnosti, kakršna je v svrhu uspešne in dobičkonosne reje potrebna, ker je v ta namen preslabih lastnosti. V obče je namreč naša živina bolj majhna, a če je tudi večja, nima tistih lepih telesnih oblik, na katere dandanes gledajo pri plemenski živini vsi napredni živinorejci. Prevelika ali premajhna, preširoka ali preozka glava, tenek vrat, ozke prsi, večkrat odrt hrbet, posekan ali privzdignjen križ, velik vamp, drobne noge i. t. d., kajneda, to so v obče znaki naše deželske goveje živine. Umevno je, da vsled teh okolnosti njena cena ne more biti dobra in lepa.

Neizogibno nam je torej potrebno, da našo živino izboljšamo in to s tem, da si izgojimo čistokrvno plemo, ki bo prikladno našim podnebnim in krajevnim razmeram. Do čistokrvnega plemena pridemo z porabo bikov-plemenjakov čistokrvnega, bodisi tega ali onega plemena. Seveda je v ta namen potrebno, da rabimo za plemo vedno bikenega in istega plemena. S takim ravnanjem imamo že šteti do osmi zarod čistokrven.

Veliko ulogo igra izbiranje plemena; ni namreč vsako plemo prikladno za vsak kraj. Zato je potrebno, da se stvar presodi po izvedencih.

Živinorejski strokovnjaki, ki poznajo razmere Spodnjega Štajerja, se odločno izrekajo za marijinodvorsko plemo; njegove naravne lastnosti so namreč izmed vseh čistokrvnih plemen našim razmeram najbolj prikladne.

Marijinodvorsko plemo je toraj tisto, s katerim naj mi svojo živino izboljšamo in povzdignemo; ono igra veliko ulogo za boljšo bodočnost naše živinoreje. Ne mešajmo različnih plemen, različnih pásem v naše kraje! S tem veliko škodujemo naši živinoreji; ampak vsi kot eden poslužujmo se le marijinodvorskih bikov.

Za nabavo bikov imamo to ugodnost, da jih lahko dobimo pri deželnem odboru, kakor tudi kot člani c. kr. kmetijske družbe, pri tej po polovični kupni ceni, kar je velike vrednosti z ozirom na to, da so čistokrvni plemenski biki jako dragi. Z ozirom na to pa, da se reja bikov izplača, uvažujejo naj živinorejci glede takozvane «junčevine» ali cene skokov sledeče: Pri nas je ista povsod skrajno in sramotno nizka, 20—100 v. Računajmo stroške za rejo bika in prikaže se nam primanjkljaj; reja bika se ne izplača. Računajoči živinorejci so dognali, da se reja bikov pri junčevini 2 K komaj izplača. Zato zvišajmo junčevino! Smelo trdim, da je ravno ta nezatna junčevina glavni vzrok, da nimamo lepih plemenjakov in da še nam jih sploh premnogokrat primanjkuje. Posnemajmo v tem oziru napredne živinorejske dežele; tam imajo junčevino po kakovosti bikov od 2—10 K in še več.

Skrbeti nam je tudi za povoljno število bikov. Povprek se računa 80—100 krav na enega bika, seveda ko je bik že dovolj razvit (od 2 leta naprej). Ako pride na enega bika premnogo krav, je dvojna škoda; trpi škodo gospodar bika, ker se mu bik vsled tega ne more dobro razvijati in konečno trpe škodo vsi živinorejci, kojih krave je bik oplemenil, ker je zarod slab.

Bik naj skače na dan le dvakrat; od enega do drugega skoka mora preteči vsaj 6 ur. Tudi cesarska posteva tako ukazuje.

Ker je postala živinoreja do danes tako pomembna, da sloni na nji takorekoč celo gospodarstvo, zato je pač naša dolžnost, da ji posvetimo vso pozornost, da jo povzdignemo na višek popolnosti. Povzdignili jo bomo, kakor rečeno, z uporabo lepih, čistokrvnih bikov, nadalje z dobrim in pravilnim krmljenjem ter paznim oskrbovanjem. Ravnajmo se po teh načelih in uspeh nam je zagotovljen!

L. S.

Pravilna naprava sadnega mošta.

Kdor hoče iz jabolk narediti dober mošt, naj spravi pozno stresena jabolka v gorak prostor na slamo v kupe, da popolnoma dozore in potem še

le naj stiska. Kislim jabolkam naj primeša trpke (lesnike) in sladke. Kdor pa nima trpkih in jabolk, naj primeša sladkim in kislim nekaj še popolnoma zrelih hrušek. Ako se dela mošt iz samih hrušek, ne smejo se iste spravljati, kakor jabolka v klet, ampak se oberejo, kadar dobe črne peške in naj se takoj podelajo v mošt. Gnilo in piškavo sadje naj se odstrani. Tisto dela mošt grenak, kalen, nestanoviten. Iztisnjeni mošt se nalije v sode, ležeče v gorkem prostoru, da v njih pokipi. Kakor hitro sadni mošt popolnoma pokipi, se mora takoj pretočiti, in sicer tako, da pride z zrakom mnogo v dotiko. Drugič se mošt pretoči po Božiču. Posode morajo biti vedno polne; zalivati jih je vsakih 14 dni. Ako se mošt noče očistiti, se vzame na 100 litrov mošta 1 liter svežega mleka ter se moštu s kolom močno primeša.

Iz političnega sveta.

Državni zbor na Dunaju zopet deluje, to se pravi, seje so prenapolnjene z raznovrstnimi brezpomembnimi razpravami. Po cele ure se razpravlja o tem, ker je nek poslanec razžalil drugega; za ljudstvo se pa ne stori prav nič. — Zaradi nepostavnih razsodb prisodišču v Šoštanju in zaradi nepravilnega postopanja tamšnjih orožnikov so stavili vprašanje na ministra pravosodja poslanci dr. Korošec in tovariši. — «Slovanska zveza», ki stoji pod komando dr. Šušteršiča in v kateri so tudi naši štajerski državni poslanci, ta «Slovanska zveza» je sklenila da ne stori nikakega obveznega sklepa zaradi zahteve nemških strank, ki hočejo, naj bi se volilna preosnova, kakor jo predlaga vlada in kakoršna Slovencem, posebno koroškim, zadaje težke izgube, smela kedaj pozneje spremeniti samo z dvetretjinsko večino glasov vseh poslancev. Tako bi se seveda Nemcem za večno zagotovilo gospodarstvo nad drugimi narodi v Avstriji. In »Slovanska zveza« zopet ne pove odločno vladi, da tako sramotnih pogojev slovensko ljudstvo ne more sprejeti. In kaj store naši štajerski poslanci? — V odseku za volilno preosnovo barantajo že več tednov za takozvano dvetretjinsko večino, o kateri govorimo zgoraj. Nemci nočejo odnehati od svoje zahteve, da se jim za večne čase zagotovi gospodarstvo v Avstriji. Slovani pa tega ne morejo pripustiti. Vlada dela sedaj na to, da bi se obe strani sporazumeli v toliko, da bi se Nemcem vsaj za 20 let zagotovilo takšno gospodarstvo! — Severno železnico hočejo poddržaviti. Nemci se temu upirajo, češ, da bo potem pri njej premalo nemških uradnikov. Tudi južno železnico hoče prevzeti država; temu pa se upirajo Madjari, ker se boje, da bi potem Avstrija uredila tarife na železnici njim v škodo. — Ruski car je izdal ukaz, da so odslej v državni službi, posebno pri vojaštvu, vsi stanovi in vsi narodi, ki prebivajo na Ruskem, enaki, to je, da ima vsakdo enako pravico v državno službo priti in v službi po zasluženju napredovati.

Kako so pozdravili narodno stranko v domovini?

V nedeljo dne 30. septembra se je ustanovila narodna stranka. Teden prej ji je že «Domovina» predbacivala, da naš program ne nudi ničesar novega. O tem bi se dalo še govoriti. Pa tudi, če bi ničesar novega ne prinesli, je vendar razširjenje programa med ljudstvo v pet tisoč komadih samo na sebi že nekaj narodnega dela.

Najlepše pa piše «Domovina» dne 10. oktobra. Kar se britke tožbe Sokolove tiče, da nima telovadnice, je žalibog resnica. Dopisnik pa naj pomisli, da so ravno gospodje od «protinardne stranke» v razmerju s premoženjem največ darovali za Sokolski dom. Če hočejo še kaj za «Narodni list» žrtvovati, je to njihova reč, kajti tudi od tega podjetja ne pričakujejo dobička. «Strpljivost med seboj moramo imeti». Ali ima mar mariborsko vodstvo le nekaj strpljivosti? Ali pozna morda dopisnik kakega bolj zagrizenega strankarskega zastopnika na Štajerskem kakor sta gg. dr. Jan-

kovič in dr. Korošec? Ta dva je Maribor hotel in ju je tudi dobil za poslanca. Strpljivost je lepa reč, pa se je ne sme zahtevati vedno le od ene stranke ter to stranko obenem miriti z zausničami. «Domovina» je topla priporočala volitev dr. Korošca. Da se ni smejemo! Tako brezbarvno «Domovina» še nikdar ni postopala, kakor ravno takrat in je zaradi tega nas, svoje prejšnje prijateljice izgubila.

Tudi «Slovenec» nas pozdravlja. Pravzaprav se le jezi, da je še nekaj mož na Štajerskem, kateri se predrznejo proti njegovi volji govoriti in delovati. Ima nas za politične otročiče ter klobasarje. Zakaj se pa bavi s političnimi otroki?

«Tagespost» in «Deutsche Wacht» poročata le golo dejstvo, da se je ustanovila nova stranka.

Zadnja še omeni, da so slovenski kmeti ali sužnji klerikalnega hinavstva ali v taboru nemško misleče napredne «Štajerčeve» stranke.

Bolje označita celo zadevo «Tagblatt» in «Marburgerca», kateri imenujete novo stranko prvi poskus Slovencev začeti narodno, ne klerikalno politiko. Motita se pa v eni točki, da bode morda narodna stranka le «Štajerčevcem» koristila. Kje prosim Vas, ima «Štajerc» največ privržencev; vendar le okoli mest in trgov, to pa zaradi tega, ker imajo tam duhovniki najmanj upliva, in ker se drugi stanovi, žalibog za to prebivalstvo niso dovolj brigali. Tukaj pa hočemo mi v prvi vrsti delati in našega kmeta s poučevanjem pridobiti.

Zvezna tiskarna v Celju se celih pet tednov ni mogla odločiti zaradi tiska našega lista, ter je končno vendar tisk odklonila. Gospodarji tega podjetja so torej rajši pustili gotovi dobiček, kakor pa zamudili priliko, delati težave novi stranki. Svojega namena niso dosegli, ker smo lahko izven Celja dobili drugo tiskarno.

«Slovenski Gospodar» z dne 4. oktobra piše o nas: «Ta program je previdno sestavljen ali z drugimi besedami neodkrit. Dr. Kukovec je govoril približno: List, katerega se hoče ustanoviti, naj bode pisan poljudno. Naj se v prvi vrsti briga za kmečko politiko, toda naj ne farba kmetov z besedami: Od Tebe, kmet, vse živi, uradniki, trgovci, učitelji i. t. d. (Opomba uredništva «Sl. G.»: Torej to je farbanje? Po našem mnenju je to gola resnica.) Kako pa bode uradnik živel od kmeta, ko pa kmet sam nima nič jesti. (Uredn. «Sl. G.»: Oho, g. doktor, to pa ste lep kmečki prijatelj, ko tako zavijate. Kmet nima zaradi tega nič jesti, ker mora vse dati drugim stanovom). Ampak primite kmeta za ušesi in mu recite, «tega ne delaš prav». Zakaj pa «Sl. G.» zamolči, kar je dr. Kukovec dalje govoril? Govornik je nadaljeval: Poučiti moramo kmeta, pokazati, da ne sme posestva tako obdelavati, kakor njegov stari oče, ampak da se mora brigati tudi on za napredek in se poučiti, kako si zboljša dohodke. Pri tem mu hočemo pomagati. S frazami, z obljubami, katerih ni mogoče izpolniti, kakor odpravev davka in šole i. t. d., se kmetu ne koristi.

Dalje pravi «Sl. G.» iz govora dra. Kukovca: Kar se vere tiče, naj se ne izgublajo moči v boju za prosto šolo in za ločitev zakona. In zopet je «Sl. G.» pozabil priobčiti konec navedenega govora. Glasil se je: Proti veri izmed nas ni nobeden, mi smo do zadnjega vsi dobri katoličani. Tudi ni v našem oklicu niti besede proti veri. Pa proti temu smo, da bodejo samo nekateri duhovniki komandirali našo politiko. Glej ga šmenta, sedaj ima govor kar drugačno lice. Iz vsebine iztrgati nekaj stavkov, izpuščati glavne točke, ki še le razjasnijo pravi pomen govornikovih besed, in na ta način prekrojiti smisel celega govora, — ali se ne pravi to «ljudstvo farbati»? Kje so toraj kriva pota in ovinki? Pri nas ne. Da se pa na tak način, kakor «Gospodar» ne bomo borili, to zagotavljamo že danes.

Na članek «Sl. G.» od 11. t. m. je pa cela številka jasen odgovor.

Na koga bi se toraj naj naslanjali? Na se in na svoje narodno srce, katero nam pravi, da slovenska stvar že dolgo več ne napreduje, ampak hodi rakovo pot. In zakaj? Nikdar ne sme eden stan voditi cele politike in vsacega, kateri se noče brezpogojno podvreči, proglasiti izdajalcem, če je še tako naroden in proti njemu ljudstvo v boj klicati kakor proti nemškutarju. Ali Vas ne uči

ločitev cerkve in države na Francoskem in sedajni kulturni boj na Španskem spravljalosti in strpljivosti?

Toda mi upamo trdno na zmago, kajti onih, kateri so z Vami nezadovoljni, je več, kakor si mislite. Narodnost v prvi vrsti, poštenost in odkritost je naš prapor. Neizprosen bode pa naš boj proti sebičnosti in proti vsakemu, kateri iz stanovskih ozirov, iz mržnje ali pa celo zaradi dobičkarije svoj narod izdaja in molze.

Pričakujemo sicer ne samo boj proti stranki, ampak tudi proti posameznikom, ker poznamo način boja naših nasprotnikov. Ker pa naše delo ne velja osebni koristi, se radi žrtvujemo za naš sveto stvar in se tudi tega boja ne bojimo.

Štajerske novice.

Somišljeniki, katere smo danes pri ogromnem številu naslovov morda prezrli, naj nam prijavijo svoje naslove! Ker je ta številka brezplačna, je nikomur ni treba vračati!

Somišljeniki! «Narodni List» je izšel, beseda z dne 30. septembra je meso postala! V 6000 (reci šest tisoč) izvodih roma glasilo bodoče narodne stranke za Štajersko po celi naši domovini. Sklenili smo list izdajati nekaj časa popolnoma brezplačno. Mi nismo podjetje, da bi iskali dobiček, naš namen je delovati za narodni program in za ustvaritev mogočne organizacije za boljšo bodočnost štajerskih Slovencev. Pošljite nam torej iz vseh krajev naslove mož, ki bi po Vašem mnenju list s koristjo čitali, da jim ga pošljemo. Tudi skrbite, da gre vsaka številka iz roke v roko! Naznanite nam vsakogar, ki bi zoper naš list na kakoršenkoli način hujskal, da mu posvetimo! Poročajte kratko o vseh važnih dogodkih vašega kraja. Vse dopise pošljite edino pod naslovom: «Narodni List» v Celju. Može narodnjaki, bodite si tudi v svesti, da to podjetje stane mnogo denarja. Vstopite v krog onih požrtvovalnih mož, ki so sklenili ta list na vsak način vzdržati in pridite, kdor more, na pomoč s prostovoljnimi denarnimi podporami. Osnovni odbor je sklenil, da bode ves denarni promet v rokah dveh zanesljivih naših članov, namreč gospodov dr. Jarka Sernca, zdravnika v Celju in dr. Ljudevita Stikerja, odvetniškega kandidata v Celju. O prispevkih in izdatkih se bode vodil natančen račun, kateri bode od časa do časa strogo preskušan od v to voljenega odseka strankinega vodstva.

Upamo torej, da ne bode manjkalo narodnjakov, ki bodo z znatnimi prispevki naše podjetje podprli. Od začetka se bodo sredstva uporabila v ta namen, da se utrdi naš časopis, kajti brez tega sploh ne moremo nič doseči. Pozneje bomo seveda korak za korakom začeli pri drugih narodnih pereh vprašanjih, tako da se nikomur ni bati, da bi se ne obrnilo vse samo v narodno korist. Zneski pod 10 K se začasno ne sprejemajo. Vsaka denarna pošiljatev se pa maj glasi edino na ime: Dr. Ljudevit Stiker v Celju ter naj se pristavi, da je prispevek namenjen za «Narodni List». Kar se na ta način v podporo lista vpošlje, zapisalo se bode vsakomur tudi v račun naročnine od onega časa naprej, lko bode se začel list pošiljati proti naročnini. Od začetka je, kakor rečeno, list brezplačen in se od nikogar naročnina ne bode zahtevala za začetne številke. Narodne podjetnike uljudno vabimo, da vpošljejo inserate, s katerimi si bodo pri veliki razširjenosti lista morebiti zelo koristili, obenem pa tudi list podpirali. List stoji na trdni podlagi in ni dvoma, da bode naše početje imelo obilno božjega blagoslova, če bode, cenjeni somišljeniki, ostali zmiraj vstrajno delavni. Naprej za narodni blagor!

Na ustanovni zbor narodne stanke za Štajersko so došli poleg nešteti pisem iz raznih krajev Štajerske sledeči brzozavni pozdravi:

Trbovlje: V duhu z vami kličemo vam: pogumno naprej za svobodo in napredek slovenskega naroda. Trboveljski naprednjaki.

Brežice: Z boleznijo zadržan kličem: naj vzraste mlado drevesce do močnega stebila, ki naj razprostira svoje veje po celi zedinjeni Sloveniji.

Kunej.

Št. Lenart v Slov. Gor. Vsled nujnih opravkov zadržan pozdravljam zborovanje in želim uspeha. Štupica.

Novo Mesto. Nova stranka naj donese štajerskim Slovincem najlepšo bodočnost.

Ropis, Zupančič, Jakše, Grom,
Recelj, Paušič, Jakše.

Zidani most: Živel! zborovalci! Vsi z vami! Vremena Štajercem so se že zjasnila.

Zidanmoško napredno uradništvo.

Žalec: Da bi napredna vaša misel prešinita ves slovenski Štajer. Žalski Sokol.

Celjski mestni urad in Slovenci. Da celjska nemška stranka nikdar ni bila izbirčna v sredstvih slovenske meščane ne le v narodnem, ampak celo v gospodarstvenem oziru oškodovati, kjer le mogoče, to je dovolj znano. Posebne uspehe si pa menda obetata od svoje krutosti in zagrizenosti sedajni župan ponemčeni dr. Jabornegg in uradni vodja ponemčeni dr. Ambroschitz. Nekega slovenskega trgovca je slednji pred kratkim kaznoval kar z ogromno globo 150 K, ker neka steklenica piva, katero je prodal, ni bila po predpisih zamašena, drugega slovenskega trgovca je kaznoval ob istem času zaradi podobne malenkosti s 100 K in slovensko delavsko društvo, ker je slučajno nek nečlan tam pijače dobil, je najprej kaznoval z globo, malo tednov pozneje je pa mestni urad kar s silo zaprl društvene gostilniške prostore in seveda s tem društvo občutno oškodoval. Občinstvo se zgraža nad takim postopanjem. Toda dvomimo, ali bosta dr. Jabornegg in dr. Ambroschitz na ta način mogla celjske Slovence kar pohrustati, ampak ima tako postopanje nasproten uspeh, katerega pa nemška stranka naj pripiše svojim zagrizencem.

Sv. Juri ob južni železnici. Pozdravljeni bodite, gospod urednik novega slovenskega lista ki se hoče čvrsto bojevati na našem narodnem in gospodarskem polju. Nas vse zavedne Šentjurčane navdaja up in nada, da bode Vaš list pravi vzor, nesebičen in odkrit prijatelj našega ljudstva, posebno našega kmečkega stanu, da se bode bojeval neustrašno za naše pravice in da nam bo stal kot zvest prijatelj ob strani v vseh težavah in križih vsakdanjega življenja in posebno, da se bo bojeval zoper krivice, ki se nam gode. Kdor je bil pri ustanovnem zborovanju, kakor je bil tudi pisec teh vrstic, mora odločno zavrniti vse obrekovalce, ki so novoporojeno stranko začeli takoj sumničati in napadati. Stari pregovor pravi, da vsaka še tako dobra stvar ima protivnike; tako se tudi nam godi. Predragi mi možje in mladeniči, sezite z veseljem po listu, ki bo zastopal tako lepa načela, kakor so jih podali osnovatelji stranke v svoji knjižici, «Štajerski Slovinci, kaj hočemo!» pokazimo tudi mi Šentjurčani, da smo vrli narodni in odločno napredni. Pri nas imamo mnogo gradiva in skrbeli bomo čitateljem vedno za zabavo. Tebe pa, «Narodni List», pristrčno pozdravljamo!

V Slivnici pri Celju je že 11 oseb umrlo na griži. Pohvalno moramo omeniti županstvo, ki se je jako trudilo, da se bolezen ni bolj razširila.

Na Vranskem je pogorel kozolec gostilničarja g. Jakoba Brinovca. Zažgala je, kakor sumijo, hudobna roka. Ker je bil kozolec še čisto napolnjen z raznimi pridelki, je škoda velika in znaša okoli 6000 K.

Iz Mozirja. Cesar je potrdil sklep deželnega zbora, da se ločijo kraji Brezje, Libija, Loke, Sv. Mišel, Radegunda in Lepa njiva od sedanje občine Mozirje ter tvorijo zase občino «okolica Mozirje».

Iz Hrastnika. Hrastniški in ojstrški rudarji bojujejo že tri leta boj za konzumno društvo bratovske skladišnice proti načelniku tega društva, ravnatelju tukajšnjih rudnikov, Francu Leillerju. Stvar se je pa še le zadnji čas spravila v tir. Vsi rudarji razun nekaterih petoliznikov, ki mislijo, da je ravnatelj hrastniški bog, čakajo z največjo pozornostjo na izid teh obravnav, a še z veliko večjo nepotrpežljivostjo čaka konca ravnatelj sam, ki si vedno misli, da je vsak rudar suženj, in da je samo vsaka njegova beseda sveta. Od jeze besni in šikanira vsakega delavca, o katerem ve, da se poteguje za svoje pravice; dobro namreč ve, ako dobijo rudarji konzumno društvo v svoje roke, da takrat dobi preslavna izkoriščevalna trboveljska premogokopna družba tako klofuto, da je ne bo lahko pozabila. V svoji jezi rabi ravnatelj tudi

izraze, ki jih mora sodnija preiskovati. — On kot načelnik konzumnega društva ima sveto dolžnost, delovati na to, da se konzumno društvo razvija in napreduje, a on dela ravno nasprotno in hoče na vsak način podjetje uničiti. Toda rudarji upamo, da v kratkem zgrabi roka pravice moža za vrat in tako ustavi njegovo pogubonosno delovanje. In takrat upamo, da bo vendar mož imel toliko časti v sebi, da se bode iz sramote umaknil iz Hrastnika v največje veselje vseh rudarjev in v veliko žalost hrastniških Nemcev in posilincev. — Dne 14. t. m. je sklical rudar Dom. Majcen shod, ki je bil dobro obiskan. G. dr. Gosak je zbranim delavcem v poljudnih in lepih besedah govoril o delavskih plačah, o narodnosti, o stališču delavca v človeški družbi itd. Sprejeli so zborovalci ostro resolucijo proti ravnatelju Leillerju in zahtevali njega odstranitev. Zborovalci so se tudi ostro izrekli proti nemški šoli v Hrastniku.

S političnega shoda v Trbovljah, ki sta ga sklicala dne 30. m. poslanca gg. dr. Korošec in Roš, in na katerem so imeli socijalni demokratje veliko večino vseh zborovalcev, prijavljamo kot najznamenitejši plod zborovanja resolucijo, ki se je tudi od socijalnih demokratov enoglasno sprejela: «Na javnem shodu zbrani ogorčeno protestirajo proti nameravani ustanovitvi nemške ljudske šole na Hrastniku. V tozadavnem delovanju nekaterih nemških in nemčurskih uradnikov vidijo zborovalci le nečuvven poskus, odtujiti slovensko dečo slovenski domovini in maternemu jeziku, česar pa ne morejo in nočejo pripustiti nikdar».

Shod v Trbovljah, ki ga je priredilo slov. del. in pazn. podp. društvo minolo nedeljo, se je jako dobro obnesel. Govoril je g. dr. Gosak iz Celja o delavskih plačah od nekdanj do danes, o narodnosti itd. Navdušenje med slovenskimi delavci veliko.

V Veterniku pri Kozjem se je ustrelil posestnik Jurij Kunej z revolverjem. Storil je čin radi neznošnih družinskih razmer.

Požar. V Mihalovcih poleg Dobove pri Brežicah je dne 14. t. m. med popoldansko službo božjo izbruhnil požar. Trem posestnikom je ogenj uničil vsa poslopja in vse spravljene pridelke. Enemu je ostalo golo ognjišče. Da ni požar uničil cele vasi, se je zahvaliti le ugodnemu jugozahodnemu vetru. Požar je prišel, kakor pravijo, po otrocih, ki so se igrali z vžigalicami.

Prošnja na usmiljena srca. Ker je trem posestnikom v Mihalovcih pri Dobovi poleg Brežic zgorelo vse, tako da nesrečne družine nimajo ne strehe in ne hrane, se obrača podpisani odbor na vsa blaga srca s prošnjo, naj bi se usmilila nesrečnih sirot ter jim s kakim malim prispevkom pršla na pomoč. Vse tozadevne pošiljatve naj se blagovoljijo poslati na podpisani odbor za dobovske pogorelece.

«Odpri roke, odpri srce,
otiraj bratovske solze!»

Anton Pernat, župnik.

Simon Gajšek, Ludovik Potočnik,
nadučitelj, učitelj.

Dobova, 17. oktobra 1906.

V Stoprcih pri Rogatcu so našli petrolejski vrelec in ga ima v posesti že nek dunajski Nemec. Tako se bogatijo tujci z naravnim bogastvom na naši zemlji.

Shod v Polčanah. V Polčanah je bil preteklo nedeljo, 21. t. m., javen shod, ki je bil srednje-dobro obiskan. Sklicalo je shod katoliško politično društvo iz Slovenske Bistrice. Predsedoval je župnik Cilenšek. Govorili so predsednik društva Založnik, nadalje poslanec dr. Korošec, potem dr. V. Kukovec iz Celja in kmet in gostilničar Peter Novak iz Slov. Bistrice. Prva dva govornika sta se večinoma bavila z volilno reformo, dr. V. Kukovec je govoril o občinskem in drugem ljudskem zastopstvu ter o nemščini. Nazadnje je kratko omenil, da se morajo delavoljni štajerski Slovinci tesneje združiti in začeti nekoliko drugače delovati nego se je doslej. Dr. Korošec je temu izvajanju razburjeno ugovarjal, nazadnje je pa še enkrat nastopil in kratko izjavil, da se ne strinja s kako novo politično strujo. Tega bi mu še prav za prav niti posebej povdarjati ne bilo treba, ker je že znano. Sprejele so se potem nekatere časi in razmeram primerne resolucije. Narodna zavednost okoli Polčan je precej neznanja in

manjka vplivnih narodnjakov, ki bi mogli izvrševati kako vodilno ulogo.

Iz Šmarskega okraja. V trgu Lemberg se je osnovala po prizadevanju tamošnjega šolskega vodje, g. Zidarja, slovenska posojilnica, katera prične v kratkem z delovanjem. — V Šmarju je kupil naš slovenski trgovec g. Anton Štupica hišo, ter bo povečal svojo trgovino. Vrlemu naprednjaku želimo najlepše uspehe. — Cesar je potrdil izvolitev g. dr. Josipa Georga načelnikom in g. Fr. Ferlinca podnačelnikom okrajnega zastopa šmarskega.

Pri Sv. Barbari v Halozah se je začelo dne 1. t. m. na pletarski šoli šolsko leto, ki traja 7 mesecev. Pouk na šoli je brezplačen in se vrši vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne. Vodja šole je v gospodarskem oziru neumorno delavni tamošnji nadučitelj g. Anton Ogorelec.

Pošta Zavrč v Halozah je dobila vendar po dolgoletni «vojski» dvojezični pečat in napis proti volji poštarjevi. Čast onim, ki so se tako vstrajno za to potegovali!

S spodnjega dravskega polja. Ajda in koruza je obrodila pri nas povprečno slabo, ponekod celo zelo slabo. Tudi rž in pšenica se ni letos obnesla. Krivo je temu pred vsem nedostatno gnojenje, pa tudi letošnje slabo vreme. Sploh se jejo ljudje na dravskem polju preveč žita, ki se pa slabo obnese, in ne pazijo na druge panoge kmetijstva, posebno na živinorejo. Tako imajo dvojno škodo: živina je slaba in krave dajejo prav malo mleka, a njihove rodijo malo, ker primanjkuje gnoja. Ako bi sejali deteljo ter jo pokladali svežo ali posušeno, bi se dalo marsikaj izboljšati. Poskusimo!

Iz Dolgoš. Predzadnji pondjerek je zadela Lemeževga hlapca srčna kap. Gospodar ga je dal dostojno pokopati. To je lepo, hvalevredno! Dandanes živi mnogo premožnih ljudi, ki tega ne storijo niti svojim roditeljem.

Iz Zgornjega Dupleka. Helerju, posestniku pri Sv. Petru, so se pretečeni teden splašili konji in so skočili pri brodu v Zg. Dupleku v Dravo. Gospodarja je brodnar rešil, o konjih in vozu pa ni sluha ne duha. Škode je nd 2000 K.

Trgatev v ljutomerskih gorica se je splošno pričela okrog 15. t. m. Ker je bilo vreme še precej ugodno, bo — upamo — novo vino izborno, posebno, ker v večjem delu ljutomerskih goric ni bilo toče in ne trtnih bolezni. Pridelke je obilen. V južnem delu ljutomerskih goric se kupci lahko oglašajo pri g. Simoniču pri Sv. Miklavžu (žel. postaja Ormož), kateri jim rade volje pove za dobro kapljico.

Od Sv. Bolfenka na Kogu nam pišejo: Obešenca P. je ukazal g. župnik zakopati izven pokopališča. Zadeva, da se prenese na pokopališče, teče oblastvenim potom.

Luče. Bodi nam vrlo pozdravljen, dragi «Narodni List». Že dolgo smo si želeli list, ki bi zastopal naše kmečke in narodne koristi. Upamo, da se ne varamo v tebi! Pazno sem čital knjižico «Kaj hočemo!» in prav ugajali so mi izreki. Govoril sem že z drugimi mojimi rojaki in nas je že precej, ki si hočemo tebe naročiti, če boš pisal tako, kakor je prav.

Paberki z ustanovnega zborovanja narodne stranke za Štajersko.

Kaj je z združljivostjo zakona? Laž ima kratke noge, pravi pregovor. Na ustanovnem shodu narodne stranke v Celju, dne 30. septembra t. l. je g. dr. V. Kukovec svaril privržence nove struje, delovati za združljivost zakona, ne oziraje se na druge razloge tudi zategadelj, ker to vprašanje za Slovence nima velikega pomena, ker v zakonodajnem zastopu Slovinci nimajo odločilne besede in bode torej boljše prepustiti v tem vprašanju borbo za zmago velikim strankam, v drugi vrsti pa zategadelj, ker na eni strani za ločitev zakona ne moremo sploh biti vneti in bi se s tozadevno agitacijo stranka le oškodovala, na drugi strani so pa za nerazdružljivost zakona itak naši gospodje duhovniki pred kratkim dovolj storili. Saj so v tem vprašanju razvijali, kar radi priznamo, nenavadno delavnost in agitacijo, kakoršno bi jedva v isti meri bili voljni posvetiti kakemu narodnemu vprašanju. «Slovenec» je pa ali vede ali nevede

ravnó nasprotno poročal, češ, da je dr. Kukovec govoril za razdružljivost zakona; akoravno je nasprotno svaril pred agitacijo za razdružljivost, iz česar bi se dalo pač mnogo bolj opravičeno sklepati, da zagovarja nerazdružljivost. «Slovenca» je pa njegov lastni bratec «Slovenski Gospodar» na laž postavil, ker je moral pripoznati, da je dr. Kukovec svaril pred agitacijo za razdružljivost in se je torej zopet pokazalo, da ima laž kratke noge. Seveda je moral pri tem tudi «Slov. Gospodar» biti nekoliko hudomušen in je zavil stvar tako, kakor da bi nameravala naša struja delovati za razdružljivost zakona le na tihem, kar je pa seveda tudi neopravičeno. — Kako sta se «Slovenec» in «Slovenski Gospodar» z lažjo o našem stališču glede razdružljivosti zakona po zobež udarila, vidi se tudi iz sledečih dejstev. Letos po zimi je bilo v celjski čitalnici javno predavanje g. dr. Ivana Fermevca, kterege se je vdeležilo veliko število občinstva in tudi celjski gg. duhovniki. Ob popolnem soglasju se je tu zavzelo stališče, da se more zakon odobravati le v obliki stalnosti in nerazdružljivosti istega. Akoravno se o agitaciji za izjave glede neločljivosti zakona lahko različno misli, vendar so lansko zimo ob taki priliki dotične peticije podpisali v Celju tudi skoro vsi, ki so običajno zmerjani za liberalce in n. p. tudi g. dr. V. Kukovec, iz česar spet sledi za vsakega pravicoljubnega človeka, kaj naj sodi o gori imenovanih lažnjivih poročilih.

Stranka „frakarjev“. Priloga «Slovenskega Gospodarja», imenovana «Naš dom», je bila svoj čas osnovana baje z namenom, da bi izpodrinila ptujskega «Štajerca». Da je pa vsled svojega nerodnega nastopa dosegla nasprotno, je očitvidno. Človek bi torej mislil, da bodo lastniki tega podjetja vsaj nekoliko skromnejši, ker so krvavo potrebni prizanašanja. Toda nasprotno! V Celju dne 30. septembra t. l. osnovano «narodno stranko», torej organizacijo za obrambo štajerskih Slovencev, je izvolil «Naš dom» pozdraviti s psovko stranke «frakarjev», kar je tem manj odpustljivo, ker je bil g. urednik mariborskih slovenskih listov sam na shod prišel in se ga je tudi udeležil ter je bil naravnost presenečen in pobit vsled velike resnosti, s katero se je tu razpravljalo. In imel je vendar pogum organizacijo tako resnih mož, kakor je n. pr. vseskozi pošten rodoljub in kmet ter obnem župan narodnega trga Središče, zmerjati s tako neokusnim priimkom. Če «Naš dom» misli, da je to zanj dobro, je nam lahko prav. Mi mu ne bodemo z enakim odgovarjali, ker to našim načelom nasprotuje. Toda tudi prizanašali mu ne bodemo, če bi se slučajno ne premislil glede zmerjanja. Potem naj se pa ne zviija, da smo narodnemu podjetju škodovali. Nam je popolnoma prav, če se «Naš dom», ako bode kaj dobrega občinstvu ponujal, še bolj razširi, da bi pa uspelo glasilo, ki poštene ljudi neokusno zmerja, na tem Slovenci nismo interesirani.

Resnica glede besed g. dr. V. Kukovca na ustanovnem shodu „Narodne stranke“, dne 30. septembra. Sramotno je za slovenski narod, da en del slovenskega časopisja dela tako pogostoma z lažjo in zavijanjem resnice. Zelo obžalujemo, da je v zadnjih letih padel tudi naš nekdanji dični «Slovenski Gospodar» med število takih listov.

Kakor na drugem mestu poročamo, se je dne 30. septembra t. l. zbralo lepo število mož iz vseh krajev Štajerske v celjski čitalnici, da bi se posvetovali, ali bi ne bilo dobro, da ustanovijo štajerski Slovenci, ki so z dosedajnimi razmerami nezadovoljni, tesno narodno organizacijo, organizirano stranko. Ko se je razpravljalo o imenu take organizacije, slišali so se različni predlogi. Predlagalo se je n. pr. naj bi se organizacija imenovala «neodvisna slovenska stranka» ali «neodvisna napredna stranka», nazadnje se je pa soglasno sklenilo, naj se organizacija imenuje «narodna stranka». V razgovor glede imena organizacije je posegel tudi g. dr. V. Kukovec ter je obširno razpravljal o tem, kateri razlogi govore za eno ali drugo ime stranke, in kateri razlogi se lahko zoper to ali drugo imenovanje navedejo. Glede predloga «neodvisna» stranka je ta govornik vprašal predlagatelje, kaj si pravzaprav mislijo, ako predlagajo ime «neodvisna» stranka, kajti ime ima le takrat pomen, ako izraža kak bistven del programa te organi-

zacije. Na Ogrskem n. pr. se nahaja mogočna stranka s podobnim imenom, takozvana «stranka neodvisnosti», seveda neodvisnosti od Habsburžanov oziroma od Dunaja, ker ta stranka tozadevno neodvisnost smatra za glavno točko svojega programa. Ako pri novi struji na Štajerskem naj velja jednako ime, mora biti ime z ozirom na kako posebno točko programa te struje utemeljeno. Neodvisnosti od Dunaja ali Habsburžanov pa nova stranka očitvidno ne namerava v prvi vrsti zasledovati. Neodvisnost bi se mogla nadalje razumeti k večjemu kot neodvisnost od zdajnjih voditeljev oziroma nevoditeljev štajerskih Slovencev. Toda tudi ta okolnost je premalenkostna, da bi se od iste izvajalo ime stranke, ki bi čez nekaj let v tem smislu vsled izpremenjenih razmer bilo nemara sploh nerazumljivo. Ako iščemo, nadaljeval je govornik, kako daljno razlago te besede, bi utegnil kdo smatrati naziv neodvisne stranke značilen v tem slučaju, ako bi stranka imela namen delovati za neodvisnost od Rima. Ker pa iz celega položaja razvidim, sklenil je govornik, da takega namena nova struja nima, bil bi naziv stranke kot neodvisne tudi v ti smeri neprimeren in torej odsvetujem sploh od pridevka tega imena. Kakor se je v časopisih brez ozira politične struje soglasno povdarjalo, bilo je na sestanku navzočih najmanj 80 odličnih mož, kateri se vsak čas lahko imenoma navedejo kot priče, da je g. dr. Kukovec govoril v tem smislu, kakor je gori navedeno. Urednik «Slovenskega Gospodarja», g. F. Leskovar, je bil k shodu, čeravno se je vršil po §. 2. zborovalne postave, tudi pripuščten in se mu je dala prilika resnico pri najpristnejšem viru izvedeti. In vendar, kaj smo doživeli od g. Leskovarja, oziroma od «Slovenskega Gospodarja»? Žal nam je, da v obrambnem položaju ne moremo prizanesti osebi g. urednika «Slov. Gospodarja» in da moramo izjaviti, da je ta list poročal o stvari v odločnem protislovju z resnico in zavil celo stvar na tak način, kakor da bi bil celotni smisel besed g. dr. Kukovca, da se mora nova struja bojevati za neodvisnost od Rima, ter je tozadevno lažnjivo poročilo označil «Slov. Gospodar» celo z debelimi črkami. Mi nikakor nismo pripravljeni to hudobno izmišljotino mirno požreti, že zaradi načela ne. Ako g. F. Leskovar ne bode popolnoma lojalno in brez vsakega zlobnega zavijanja storjene krivice prostovoljno popravil, primorani bodemo pridjati mu v prihodnji številki našega lista oni priimek, kterege zasluži, kdor vedoma neresnico govori, in mu bodemo potem dali priliko pred kterokoli sodnijo sam hoče, da nas toži, če se smatra nedolžnim. G. dr. Kukovec nas je pa oblastil izjaviti, da je pripravljen plačati v dobrodelen namen in sicer za «družbo sv. Cirila in Metoda» takoj 1000 K, ako mu, če tudi izvensodno, g. urednik «Slov. Gospodarja» vsaj z dvema zanesljivima pričama dokaže, da ni govoril ob omenjeni priliki v tem smislu o «neodvisnosti» nove struje, kakor mi poročamo, ampak v tem smislu, kakor je izvolil v nasprotju z resnico «Slov. Gospodar» poročati. Če je uredniku «Slov. Gospodarja» sploh kaj za čast, naj govori. Kot razsodnika si sme izvoliti kterokoli priznana nepristransko osebo, in je g. dr. Kukovec zadovoljen n. pr. s celjskim opatom.

Ali res ni mogoče, da bi se v slovenskem časopisju brez razlike smeri začela enkrat resnica spoštovati? Saj nas mora biti vendar že enkrat sram v dno duše, da naše časopisje grje laže in zavija nego židovsko!

Novice iz drugih slovenskih krajev.

Koroško.

Umrl je v Piskrčah pri Škocijanu v Podjuni na Koroškem vrl narodnozavedni slovenski kmet Jožef Povoden p. d. Pušnik dne 23. m. m. Bil je v mnogih ozirih duša tamošnjemu narodnemu življenju.

Slovenska posojilnica pri Št. Jakobu v Rožu je imela nedavno občni zbor. Za leto 1905 se je izkazalo, da je imela 213. 901 K 5 vin. dohodkov, 206.222 K 82 vin. izdatkov; vložilo se je

94.481 K 59 vin. vzdignilo 105.944 K 29 vin. Vrnilo se je posojil 41.705 K 32 vin. na novo danih je 44.268 K. Čistega dobička je 715 K 50 v Posojilnica bo dala skoro ves čisti dobiček za narodne in gospodarske namene. Tudi bo kolekovala odslej vsa svoja pisma s kolekom družbe sv. Cirila in Metoda.

Družba sv. Mohorja v Celovcu je razposlala zopet svoje knjige, in sicer letos 491.874. Udov je imela letos 81.979, od teh v lavantinski škofiji 25.024.

Slovenske gostilničarje na Koroškem pozivlje «Mir», naj ne točijo piva iz Lochsove pivarne (Celovec) in iz Kernove (Beljak), ker lastnika obeh pivarn ob vsaki priliki kažeta svoje nestrpno sovraštvo do Slovencev.

„Krščanska ljubezen“. Ljubljanski «Slovenec» je dalje ko mesec dni na najpodlejši način napadal koroške Slovence, ker ti niso odobraval postopanja dr. Šušteršiča v zadevi volilne preosnove. Ker je celovski «Mir» rezko, a resno na te napade odgovarjal in mu je ušla tudi neka ostrá beseda, toži sedaj sourednik «Slovenca», dr. Evgen Lampe urednike «Mira» radi «razžaljenja časti». Nam se pa zdi, da se ljudi, katerim so se laži dokazale, sploh ne da razžaliti.

Kranjsko.

Trgatev po Dolenjskem je letos srednjedobra. Vinogradi so občutno trpeli vsled toče in tudi na peronospori. Vkljub temu pa se je priredilo še precej, tako da lahko rečemo, da je množina vina še precej velika, njegova kakovost pa je naravnost izvrstna. Mošt se prodaja liter po 44 v.

Prvi let. jes. vinski sejm v Krškem se vrši dne 3. novembra ob pol 9. uri dopoldne.

Za izboljšanje hlevov. Kranjska kmetijska družba razglašá, da je kmetijsko ministerstvo sklenilo dati za leto 1906 državne podpore za izboljšanje hlevov; podpore se izplačajo šele leta 1907, a se bodo nekoliko zvišale.

V slovenske roke je prišla graščina Dol pri Ljubljani.

Umobolni 70 letni stavec Franc Krc v Virih pri Domžalah je iz ljubosumnosti umoril z nožem svojo 70letno ženo.

C. kr. kmetijska družba Kranjska je sklenila, da bo prirejala odslej redno vsako jesen v Ljubljani sadne semnje za namizno sadje. Letošnji tak semenj se vrši mesca novembra, če se je oglasilo zadosti udeležnikov. Poročila pravijo, da je letošnja sadna letina na Kranjskem jako nepopoljna.

Primorsko.

Za slovenske šole v Trstu prirede tržaški Slovenci velik shod v tržaškem «Narodnem domu» meseca novembra.

Razne novosti.

Nemška predrznost je povsod enaka. Bosna je po veliki večini hrvaška dežela. Minole dni je nekoč v Sarajevu, glavnem mestu, Bosne v neki kavarni igrala ciganska godba. Med gosti je sedelo pri neki mizi tudi par Nemcev, ostali gostje pa so bili skoro sami Hrvatje. In tistih par Nemcev naroči godbi, naj igra izzivalno nemško pesem: «Wacht an Rhein». Godba je zaigrala, — Hrvati pa so začeli žvižgati in so zahtevali, da se ta pesem ne sme igrati. Tedaj pa stopi nek Vihar od nemške mize k sosedni ter povabi Hrvata Precca na dvoboj. Par dni pozneje sta se dvobojevala in je bil Nemeč Vihar težko ranjen. Tako je dobil izzivač zasluženó plačilo.

Bogato ženitovanje. V nemški vasi Ördingshausen pri Hoyi se je vršilo te dni kmečko ženitovanje, na karero je bilo povabljenih 400 družin, vsega skupaj okoli 1000 oseb. Napravili so pet ogromnih šotorov za pojedino, za ples in kuhinjo. Zaklali so 4 prašiče, izredno velike in debele, kravo, vredno 500 mark (600 K), 300 kokoši, 100 gosi, 100 rac; kompota so pojedli 100 funtov. Ženitovanje je trajalo tri dni in tri noči. — Koliko več koristi bi bilo, da so napravili navadno gostijo, ostalo pa bi bili vporabili v dobrodelne namene!

Šole na Španskem. Naučni minister dr. Jimeno namerava zapreti vse šole, ki jih vodijo posvetni ali redovni učitelji, ne da bi imeli potrebne dokaze za učno usposobljenost. Minister bo dal namesto teh šol zazidati nad 5000 državnih šol. Da bodo s tem najhujše udarjeni razni redovi, je jasno, ker bodo na eni strani zgubili mnogo dohodkov, na drugi strani pa upliv na ljudstvo.

Zblaznel je cesar Anamski. Anam je mala država na izhodu Azije, nekako med Kitajsko in Indijo in stoji pod francoskim nadzorstvom. Cesar te države je nedavno pomoril na grozovit način več svojih žen. Poročajo da jim je zasajal v meso kavlje in jih s temi na vrveh obesil na strop.

Zakon o zvišanju duhovskih plač bo baje v kratkem ugodno rešen. Tako je vsaj zatrdil minister Pacák nekim odposlancem duhovstva, ki so se v tej zadevi pri njem oglasili.

Sladkor podražili so zopet posestniki sladkornih čistilnic, ki so že doslej zaslužili milijone in milijone pri sladkorju, ko so šli s cenami vedno višje. Sedaj so zopet zvišali cene za 10 K pri 100 kilogramih. S tem bodo zopet vtaknili v žepe nad 7 milijonov. Sladkorni davek je že itak tako visok, da plača gospodinja pri kili sladkorja 38 vin. davka. In tem iskoriščevalcem ljudstva, katere lahko imenujemo proste oduhuhe, si ne upa vlada stopiti na prste.

Kako odločuje ljudstvo v Švici? V Švicarski republiki ali ljudovladi je posebna oblika glasovanja takozvani referendum. O kaki važnejši stvari ne odločujejo poslanci, ampak se vpraša ljudstvo po referendumu. Vsak odrasel človek glasuje. Nedavno se je šlo v Kantonu ali pokrajini Nadt za vprašanje, ali se naj dovoli podrobna prodaja absinta (najhujša opojna ali alkoholična pijača) ali ne. Glasovalo je ljudstvo in je bilo 22.530 glasov proti taki prodaji, za njo pa 15.076 glasov. Zato je morala vlada, ki je že poprej dovolila to prodajo, svojo to zadevno postavo umakniti. Nihče ne more dvomiti, da v tem slučaju ni bila ljudska volja umestna in narodu koristna.

Med belo- in črnokožci v Ameriki so še razmere vedno napete. V mestu Atlanti v Južni Ameriki je nedavno zavladovalo veliko ogorčenje proti zamorcem, ker je nastala govorica, da so posilili do trideset žen belokožcev. Evropejci so zgrabili za orožje in prihrumeli v oni del mesta, kjer stanujejo zamorci. Začela se je divja gonja, v kateri je bilo ubitih do 25 zamorcev in 1 zamorka, blizu sto pa težko in zelo mnogo lahko ranjenih. Šele vojaštvo, ki je pa prišlo jako pozno je napravilo red in mir.

Kako umirajo ljudje po svetu? Neki francoski list je izračunal, da umre na leto po vsi zemlji okoli 33 milijonov ljudi. Potemtakem jih umre na dan 90.411, v vsaki uri 3.767, v vsaki minuti 62 in vsako sekundo torej približno 1 človek.

Prvo železnico v Avstriji so izdelali l. 1873

Razne vere v Evropi in njih privrženci. Rimskih katoličanov je 185 milijonov, grških katoličanov in Armencev 6 milijonov, torej 191 milijonov katoličanov. Dalje je 100 milijonov grško-iztočnih kristjanov, ki ne priznavajo rimskega papeža, 92 milijonov različnih evangelcev (protestantov, anglikanov i. t. d.), 88 milijonov židov, 8 milijonov mohamedancev, 200.000 poganov in brezvercev.

LISTEK.

Na straži.

Spisal ROB. KOŠAR.

Kdo ne pozna prekrasnih slovenskih goric! Pogled nam splava čez hribovje, ki je kakor zastalo valovje morja; po vrhovih se svetijo visoke zidanice v rdečih žarkih zahajajočega solnca liki izgubljeni biseri; in daleč, daleč, kroginkrog se dvigajo na obzorju visoke gore kot stebri neba in večni čuvaji te krasne zemlje.

Temno gozdovje menjava z vinorodnimi goricami in po dolinah so zelene trate posute z duhtečimi cveticami. Kos prepeva po grmovju, slavček se mu druži in po zračnih višinah žvrgoli škrjanček jutranjo pesen.

In ljudstvo? — — —

Na strmem hribu, sredi bujno zelenega trsja najdem sivolasega možička s starodavnim kožuhom na sključenem telesu.

«Kaj pa delate, očka? Doberdan!», mu rečem prijazno.

«Dremljem».

«Ha, zdaj pri belem dnevu, ko je solnce še sto ped visoko!»

«Dremljemo, dokler ne zaspimo».

Obrnil se je proti meni in zagledal sem trudno, znojno lice, pokrito z zemeljskim prahom.

«Kako se vam godi?» poprašam nehote.

«Nemec in eksekutor nista vajena takih vprašanj», mi odvrne trpko.

Začudeno sem pogledal starca in žalost mi je prišla v srce. Zazdelo se mi je in spoznal sem, da so te besede tih odmev stoletnih bolečiv tlačenege naroda. «Čuden starec», sem se mislil, «ti trpiš in vidiš trpljenje, drugi tudi trpijo, pa ne vidiš trpljenja».

«Dà, dà», sem odgovoril.

«Samo daj, daj», me prekine, «in če bi si moral žilo odpreti».

Njegov glas se je tresel in temno oko je bilo žalostno, kakor bi zrlo na pogorišče svoje domovine. In pred dušo mi je stopila sedajnost in preteklost našega naroda: večstoletno suženjstvo pod nemškimi grajščaki, stoletni divji boji s krutimi Turki in danes — v blaženem stoletju prostosti, ko je vsaka domača grudica napojena s krvjo in srago domačih junakov, ki so se borili za to prostost — danes zopet suženjstvo tujim motogcem. Še materne govorice ne bi smeli govoriti na lastni zemlji; zatreti nam hočejo vsako slovensko besedo! Ali leži prokletstvo božje na tej zemeljski grudi?

Nadaljno premišljevanje mi pretrga starec. «Osemdeseta zima mi prihaja in vedno večji glad. Še iz korita bomo žrli», je nadaljeval. In oko mu je zatemnelo pod naježenimi obrvi. «Le pogledite», pokazal je z roko naokrog, «vse gospodsko*), nič naše — hleb je njihov, drobnice so naše. In vedno več jih je — — in pomoči ni — —».

Kakor v potrdilo teh besed sva začula iz nasprotno zidanice nemško petje nemške gospode, ki se je gostila pri polnih čašah.

Obmolknila sva. — — —

«Bi bil rajše ostal pri vojaki, reče starec črez precej časa.

«Se vam je dobro godilo?»

«Cesarski kruh nima mleka».

«In ste bili daleč od doma?»

«Solnce sem videl prej ko naši — na Ogrskem sem bil, v tisti ravnini», mi pokima starec z važnim obrazom, kakor bi bogve kaj bilo, če pride vojak po svetu.

Nato si je iztresel pepel iz pipe, segel počasi in premišljeno v telovnik, odprl škatljico iz kravjega roga, privzdignil desno nogo, odstranil kožuž in potegnul z vžigalico po hlačah. «Mrzlo ne kadim rad», se nasmehne. Medtem je dvignil pogled.

«Glejte, kako lepo solnce zahaja», je vzkliknil nakrat in gledal jasnih lic proti zatonu. «Tako lepo že dolgo ni zahajalo», reče po dolgem molku. «Pošten človek rad pogleduje v solnce in preteklost».

Nisem vedel kaj odgovoriti, zato sem molčal. In vse je molčalo krog naju. V oblakih je ugašal dan, iz zemje se je vpenjal mrak. In mojega srca se je polasčala ljubezen do tega starčka, ki trpi in — ljubi solnce. Pogledal sem mu v obraz, da bi našel skrivno vez ki spaja njegovo dušo s solncem. Zadnji žarek je zatrepetal na velem licu in ugasnil v njegovem očesu. On pa je stal nepremično, kakor izklesan iz sive skale in zasledoval solnčno pot za gore.

Nakrat mi začne pripovedovati kakor v sanjah:

«Šestnajst let sem bil vojak. Pri cesarju človek rad pozabi domačijo; nima časa misliti. Ali v tihih nočih, ko sem stal na straži in je luna plavala visoko nad mano in je bilo svetlo, da sem videl rob neba, — tedaj sem gledal v domovino. Očeta sem videl in mater in pri ljubicu sem stal do bele dne. Vsak ljubi svoje in dom. Ko je prišel dan, pa mi je svetloba izbrisala spomine. Nekaj

pa je vendar lazilo za menoj, nekaj velikega, velikega, — da sem nemirno blodil okrog. In že se mi je dozdevalo da vidim tisto in že sem napel vse sile, da zagledam tisto — pa se mi skrjuje za domači hrib, za domačo hišo, v domače gorice — — — To me je utešilo in postal sem mirnejši. Ali zopet se me je lotevalo. — —

Nekoč sem stal pri oknu kasarne in gledal solnce, kako zahaja. Ta dan je bil najhujši. Človek ima hude in hujše dni. Gledal sem solnce, kako se zariva v tisti neizmerni ravnini. In to me je tako razjezilo, da bi zamahnil po solncu in ga udaril v zemljo. In nehote sem se spominjal domačega solnca. Polagoma se približuje gorovju in postaja vedno večje. Vsi vrhovi so iz zlata, v dolinah pa se vzbuja noč. Domača okna lesketajo, v goricah se sveti listje. Solnce sede na sivo skalo, poljubi domačo zemljo in se spušča polagoma v dolino onkraj gora. Tukaj pa se zarije v zemljo, mi je zakričala duša v divjem obupu in postala je žalostna, kakor bi gledala smrt. In v tistem hipu sem se zavedal, kaj me zalezuje vse dni. Gorovja ni, domačih hridov ni, na hribu ni koč ne vinogradov. In prevzelo me je tako, da bi dal očeta in mater in ljubico in vse vkup za en hribček, ki bi se postavil pred moje oko in mi zakril pogled v neskončno praznoto. In čakal sem in čakal, in gledal sem in gledal v neizmerno ravan, da bi se zdajinzdaj vzdignila zemlja in se naredil vsaj majhen holmec. Ali zemlja je ostala mirna, samo noč je prišla. —

Starec je obmolknil. Krog naju je postalo temno.

«Človek ne more pozabiti domače zemlje», sem rekel tiho in pritajeno.

«Vsi smo otroci domovine in otrok ne more živeti brez matere», mi odvrne starec.

«Tam doli se je eden celo ustrelil».

«Ustrelil?» vprašam pritajeno.

«Ustrelil se je. Pri oknu je bila luknja skozi zid. Skozinskoz. Zato sem vprašal onega, ki je spal zraven mene: «Kaj pa pomeni to?» «He», reče, «tam nekje s Štajerskega je bil doma; Slovenec je bil, pa ne vem odkod. Pa se mu je zmešalo v glavi, — veš. Hotel je, da bi mu zrasle gore tu doli v ravnani. Saj niso gobe, v košu pa se tudi ne dajo prenesti. — Neumnež, s palcem je malo pritisnil, puf, pa ga je vzel vrag».

«Revež», sem dejal in se spomnil samega sebe. —

«Kaj revež», me zavrne, «na straži se ne sme dremati. On pa je z obrnjeno puško nekaj brskal po pesku. Pa prinese veter tistega hudega — Bog mu daj večni mir in če je tudi v peklu — tistega «hauptmana», ki je imel take baruse, da je z njimi dalje segel ko z rokami. Tih je prišel, čisto tiho kakor ljubezen. Bila je mesečina in on bi ga bil lahko videl na oni svet. Pa ga ni videl, ker je nekaj brskal po pesku. «He, ptiček, te imam, na puško si se naslonil in dremal!» zakliče stotnik z divjim glasom. «Rechts um — garnizon». On pa ga je prosil in rekel, da ni spal, da mu je bilo le neznanu hudo, da se je zamislil in da je v tej zamišljenosti risal le gore in domačo hišo in domači vinograd v beli pesek. Ali kaj bi to pomagalo? — zato je rekel «srečno»,

«Jaz pa sem se tiho prekrizal in molil za nesrečneža, ker sem poznal njegovo dušo. In še danes bom molil zanj, ker so se mi vrnil spomini. Vsak pač ljubi domovino! Zdaj pa lahko noč, gospod, tema je — mesec se rodi» — je končal starec.

«Lahko noč», sem rekel zamolklo in mu stisnil roko.

V megleni daljavi se je nekaj isknilo in prihajalo vedno bliže. Spoznal sem, da je to iskra ljubezni do mile domovine, ki plameni v srcu našega naroda. Spoznal pa sem tudi, da je ta iskra mrtav plamen na domači, rodni zemlji in da je treba dela, dela in zopet dela, da se ta iskra zaneti v žgoči plamen, ki bo mogočno silo uničil vse tuje življe. In obraz se mi je razjasnil, kajti gledal sem lepšo bodočnost — slišal sem zamolko bobnenje stoterih glasov: «Na delo, na delo, rojaki!»

*) «Slovenska gospoda» ima bore malo posestva.

Dopisi.

Trbovlje. Človeku, ki živi v naši tako veliki in gosto obljedeni občini ter opazuje napredek pri nas in drugod, se pri vsekem koraku rodi kaka nova želja: to bi bilo lahko boljše, ono naj bi se ustanovilo na novo. V duševnem in gmotnem oziru je pri nas vse polno nedostatkov. Kaj nam pomaga cela vrsta lepo urejenih sicer izvrstno delujočih ljudskih šol, katere zapusti mladenič ali deklica po osmih letih, ne da bi mogla nadaljevati sama in izpopolnjevati svojo izobrazbo. Ravno delavski sloji so ukazljivi in sposobni za napredek; dobro stoječi kmetje kažejo pri vsaki priliki, kako hvaležni bi bili za vsako pravo izobraževalno sredstvo. Navzlic temu pa nimamo izobraževališča, kakor jih nahajamo po drugod; v Trbovljah ni niti ene knjižnice, a koravno bi bila velika javna ljudska knjižnica nujno potrebna. S pomočjo bogate občine, posojilnice in drugih zavodov, bi se dala misel gototovo uresničiti! Da je treba v tem oziru veliko storiti, o tem smo prepričani vsi, a navzlic temu nikdo prav ne začne. Najlepša slika za to našo trditev je naše društveno življenje. Naj se za danes omejim na vas Trebovlje, ki jo glede števila prebivalcev in blagostanja gotovo lahko stavim v eno vrsto z najlepšimi slovenskimi trgi. Društev imamo troje: gasilno društvo in kmetijsko podružnico in bralno društvo. Gasilno društvo in kmetijska podružnica imata naravno precej ozko odmerjen delokrog, za vsestransko povzdigo naše izobrazbe pa naj bi skrbelo bralno društvo. Res je to sicer še mlado in ni moglo do danes razviti vseh svojih moči, toda kakoršna je, kaže par poglavitnih napak, ki že v naprej onemogočujejo res plodonosno delovanje. Postavilo se je v zadnjem času na popolnoma enostransko politično stališče — v društveni čitalnici se nahajajo skoro izključno le «pobožni» listi kakor «Slovenec» in «Domoljub», navzlic temu, da sedijo v društvenem odboru tudi napredni možje, ali vsaj taki, ki dobro vedo in so prepričani o resničnosti besed: izobraževalno društvo ne uganja nikake politike. A zdi se nam, da so ti odborniki premalomarni, se postaviti v nasprotje s predsednikom kaplanom, ki vodi ladjo počasi, a s tem večjo sigurnostjo v «varno» pristanišče. Druga napaka društva je premajhna delavnost; pri nekaj dobre volje vseh odbornikov, bi lahko danes že imeli lepo knjižnico, prirejali poučne sestanke in predavanja! Tako pa se prepusti vse delo enemu, in ne moremo se čuditi, če ta dela, kakor se njemu zdi. In vendar imamo pri nas celo vrsto sposobnih ljudi; treba je le dobre volje in malo vztrajnosti. Uspehi pa bi bili ravno pri nas najkrasnejši. Ali naj še zaupno povem, da nimamo v celi Trbovelski dolini, ki šteje nad tisoče ljudi, niti enega pevskega zbora? Toda za danes naj zadostuje. Nehati pa nočemo v našem prizadevanju, pokazati merodajnim krogom, koliko jih čaka dela, ki je nujna potreba in dolžnost. S tega stališča hočemo tudi v prihodnje posvečati svojo pozornost vsem drugim napravam brez ozira in le z edinim namenom zdrave izboljševalne kritike.

Kritik.

Iz Dramelj. V naši občini, katera ima svoj obstanek večinoma od vinogradov, je vsled vednega deževanja v majniku in juniju peronospora popolnoma uničila lepe gorice, izvzemši petim posestnikom. Naše županstvo nam je po znižani ceni, po 56 vinarjev, priskrbelo 36 meterskih stotov (centov) modre galice, katera je stala okoli 2000 kron; a vendar se je škropilo brez uspeha; ako pa prašamo, zakaj pa ima onih 5 posestnikov lepo ohranjene vinograde, pridemo do prepričanja, da so škropili v tistem kritičnem času med deževanjem, ko peronospora najbolj na listje silí in da so se tako ubranili te hude nesreče. Toraj, dragi rojaki, iz tega se vidi, da tu ni na mestu izgovor: nisem utegnil, sem moral krompir ali turščico okopavati i. t. d., ampak tu velja le resna volja o pravem času škropiti ter si zapomniti: kadar dežuje več časa, je posebno nevarno vreme za vinograde ter ugodno za razširjanje peronospore; tu se mora vse delo pustiti, le tako ne bode delo v vinogradih zastoj, ampak bode donašalo lep dobiček. Pri nas imamo tudi deželni ameriški

nasad, kateri je pod vzornim vodstvom Franca Mastnaka in je kar preobložen z grozdem. Tu se vidi, kaj stori gnojenje ter če se gorica obdeluje o pravem času.

Da je pa naše ljudstvo vendar vneto za napredek ter si želi izboljšanja gospodarskih razmer, vidi se iz tega, da se je vdeležilo zborovanja o priliki ustanovitve kmetijske podružnice v Šentjurju samo iz naše občine okoli 50 posestnikov, od katerih se je takoj vpisalo 30 udov.

Iz Laškega trga. Šmiklavžki g. župnik Kolarič je vprizoril v nedeljo, 7. t. m. tukaj katoliško politično zborovanje. To je storil v kljub temu, da je bralno društvo že 14 dni poprej napovedalo gledališko igro za ta dan v prid pogorelcem na Humu, in da je bil čisti preostanek vsled tega izdatno manjši kakor bi bil sicer. Pričakujemo, da bodo dotičniki, ki so zakrivali, da ni bilo pri gledališki predstavi, uprizorjeni v prid nesrečnim kmetom na Humu, nobenega kmeta, ker so jih vse že pred cerkvijo polovili ter jih tirali k zborovanju, od tistih torej pričakujemo, da bodo to krivico na ta ali oni način popravili. V odboru novega političnega društva so vendar štirje župniki, ki take krivice ne morejo trpeti.

Isti gospod je predlagal pri zborovanju resolucijo, da se naj sprejme volilna preosnova, kakoršna je, v kljub velikanski škodi, katero prizadene obmejnim Slovincem, in da se naj obenem izreče obsodba «narodne stranke za Štajersko». Kaj neki je pač ljubeznivega gospoda napotilo, da nam je že, predno nas sploh pozna, sovražen in nam meče polena pod noge?!

Njegovi privrženci pa so zahtevali od navzočega poslanca Vovška, da se naj odpravijo ljudske šole in — nihče ni vgovarjal!

Dobova pri Brežicah. (Skrb južne železnice za povzdigo kmetijske trgovine.) Koliko se naša židovska južna železnica briga za korist našega ljudstva, je na novo prav očitno pokazala pri nas v Dobovi. Ker se nam ravnanje južne železnice zdi v tem slučaju skrajno predrzen napad na opravičene zahteve našega prebivalstva, hočemo vso stvar na tem mestu pojasniti, da lahko ljudstvo iznova spozna, kako sovražnik je nam tuji kapitalizem, ki hoče le izžemat, pa nič dati.

Kdor pozna Dobovo, ve, da je lep kraj. Prijazno ravnino objema na eni strani bistra Sava, na drugi pa počasna Sotla, proti severu pa se razprostirajo prijazni vinski griči. Prav rodovitna je ta kos naše zelene Štajerske in kadar ni preveliki suše in kake hude povodnji, se vsega v obilici pridelava, posebno še sena, koruze in žlahtne vinske kaplje. Vse bi bilo dobro, ko bi le še naše pridelke lahko spravili v denar, kakor se spodobi in da bi ne bilo naše delo in naš trud zastoj. Žato smo prosili južno železnico, naj bi ukrenila, da bi osebni vlaki, ki zdaj nam v posmeh mimo nas žvižgajo, saj toliko obstali, da bi človek vtegnil na vlak ali iz vlaka stopiti. Od tega bi imela seveda železnica in tudi prebivalstvo svoj dobiček, kajti na železnici bi se pomnožil promet, k nam v Dobovo pa bi pogosteje prihajali tuji kupci, ki bi naše pošteno in dobro blago tudi radi dobro plačali. Po dolgem prizadevanju smo pri slavni južni železnici vendarle našli toliko milosti, da je nam obljubila napraviti postajališče, če ji občine zato plačajo 6400 K odškodnine. Nam se je sicer čudno zdelo, kako more južna železnica od nas zahtevati, da bi ji za to, kar bi njej dobiček nosilo, morali mi plačati 6400 K odškodnine, vendar smo s pomočjo sosednjih občin zložili potrebni denar, češ, da ne bi južna železnica zavoljo svojih «revnih» dohodkov prezgodaj ubožala. (Ima namreč vsako leto samo par milijonov kron dobička). Ko je bilo tako vse to že srečno preseljeno, smo pričakovali, da se bo kolikor mogoče kmalu ustreglo naši želji ter nam napravilo postajališče. Toda zmotili smo se. Namesto dovoljenja za postajališče je prišel od ravnateljstva južne železnice par pol dolg dopis, obsegajoč same dolžnosti, za katere naj bi se občine zavezale, da jih hočejo v slučaju potrebe izpolniti. V tem dopisu je n. pr. stalo: Če bi v teku let bilo treba pri postajališču kaj dozidati ali ga razširiti, bi morale stroške trpeti občine. Če bi se postajališče ne

izplačalo, sme postajališče železnica odpraviti, vse stavbe in celo poslopje pa pripade njej. Tako torej! Občine naj bi vse potrebno preskrbele in če bi bilo kaj dobička, bi bilo dobro, v žep bi ga vtaknila železnica, če pa ne, se pa občine lepo obrišite, to pa, kar ste s svojim denarjem postavile, je pa naše! Kdor more to spoznati za pravično in pošteno, pa naj, mi že ne. Južna železnica nam je tako na prav lep način odbila našo utemeljeno željo in nam s tem pokazala, da je njen začetek in konec le brezmejno kupičenje kapitala, če tudi na način, ki ga mora vsak, še tako malo izobražen človek spoznati za nedopusten, da ne rečemo za nepošten. In tako dandanes južna železnica ne služi namenu, kateremu bi morala služiti, ker povzroča ljudstvu več škode kot dobička. Če bi nje ne bilo, bi bila gotovo že država zgradila vse tiste proge, ki jih ima zdaj južna železnica in država bi bila morda pravičnejša za opravičene želje svojih državljanov.

Za gori popisano gorostasno zadevo pa naj bi se pobrigali tudi kaj naši poslanci!

Ruše. Nova «Narodna stranka» si je začrtala res lep program. Sicer se da marsikaj lepega napisati, ker papir je potrpežljiv, a odkrito povemo, da imamo zaupanje do mož, ki načelujejo novi stranki. Vsa naša dosedanja politika je bila preveč stanovska in osebna in našim voditeljem je navadno začetek in konec njih delovanja osebna čast in polna denarnica. Vsa čast seveda izjemam, ki so pa tako redke, da ne pridejo v poštev. Zatoraj: pozdravljena «Narodna stranka», pozdravljeno njeno glasilo «Narodni List»!

Novega pri nas malokaj. Na naši c. kr. pošti imajo zopet neko zmešnjavo. Zginilo je neko denarno pismo kakor kafra. V vsakem kraju je nekaj bolj znamenitega, to je pri nas naša pošta, ki slovi daleko naokoli zaradi svoje grozovite nerednosti. Pa nam bote rekli: vi Pohorci ste trepasti! A ni res! Nebroj pritožb je že romalo v Gradec, a večina zaman. Vsakega ministra b' že bliji prej vrgli, kakor pa nad našo pošto malo zaropotali. — Nekaj ruških nemškutarjev boje romalo kmalu na Koroško. Tovarno za ogljikovo kislino bodo prestavili nekam blizu Celovca. Ko bi le vsi pobrali svoja šila in kopita. Tovarna bo zmiraj ostala, če se ne bodo izdelovale te reči, pa druge. Priden in pošten delavec bi imel zmiraj kruh. Trdno tudi upamo, da bi kak drug gospod bolje plačal delavcem, kakor Woschnagg-i. Stari gospod je umrl, Bog mu daj večni mir! Bil je hud nemškutar, a imel je tudi dokaj dobrih lasnosti in vsakemu je bil stokrat ljubši, kakor je njegov slavni sin «Maks!»! Prihodnjič vam še kaj povem.

Tržne cene.

Kupuje se:

Pšenica po	K 15.—
koruza nova po	> 12.50
ječmen	> 13.—
oves	> 15.—
fižol, zelen, dolgi	> 20.40
> » kratki	> 20.—
> rudeč	> 20.40
> koks	> 2.4.50
laneno seme	> 2.2.—
konoplje (seme)	> 2.4.—
krompir	> 4.—
želod	K 5 do 6
kostanj (divlji)	> 3 do 4
> (pravi)	K 10 do 12
jabolka	> 14 do 18
maslo	K 1.80 do 2.—
seno	K 5.—
slama	K 4.— do 4.50.

Meso se prodaja v celjskih mesnicah:

goveje sprednje po	K 1.20 kg.
> zadnje	> 1.40 >
goveji izrezek	> 1.80 >
telečji izrezek	> 2.40 >
teletina	> 1.80 >
svinjsko	> 1.80 >
Piščeta na trgu par po	K 1.20 do 1.60
jajca 5 za 40 v.	

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Zaradi raznih težkoč nismo mogli današnje številke tako urediti, kakor bi to sami želeli, in prosimo tudi naše cenjene dopisnike, ki ne najdejo svojih dopisov v tej številki, naj nam oprostijo! —